
Sarvasiddhantasangraha

ஸர்வஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹ:

Document Information

Text title : sarvasiddhAntasangrahaH

File name : sarvasiddhAntasangrahaH.itx

Category : major_works, shankarAchArya, sangraha

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Shankaracharya ??

Transliterated by : Jan Brzezinski (Jagadananda Das, jagat) jankbrz at yahoo.com

Source : Edition used Prema Sundar Bose, Calcutta, 1929

Acknowledge-Permission: <https://grantha.jiva.org>

Latest update : July 15, 2019

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

ஸர்வஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹ:

அநுக்ரமணிகா

1. உபோத்³கா⁴தப்ரகரணம்
2. லோகாயதிகபக்ஷப்ரகரணம்
3. ஆர்ஹதபக்ஷப்ரகரணம்
- 4.1 பெளத்³த⁴பக்ஷே மாத்⁴யமிகமதம்
- 4.2 பெளத்³த⁴பக்ஷே யோகா³சாரமதம்
- 4.3 பெளத்³த⁴பக்ஷே ஸௌத்ராந்திகமதம்
- 4.4 பெளத்³த⁴பக்ஷே வைபா⁴ஷிகமதம்
5. வைஸேஷிகபக்ஷ:
6. நையாயிகபக்ஷ:
7. ப்ரபா⁴கரபக்ஷ:
8. ப⁴ட்டாசார்யபக்ஷ:
9. ஸாங்க்²யபக்ஷ:
10. பதஞ்ஜலிபக்ஷ:
11. பா⁴ரதபக்ஷ: அத²வா வேத³வ்யாஸபக்ஷ:
12. வேதா³ந்தபக்ஷ:

1. உபோத்³கா⁴தப்ரகரணம்

வாதி³பி⁴ர்த்³ர்ஸநை: ஸர்வைர்த்³ரு³ய்யதே யத் த்வநேகதா⁴ |
வேதா³ந்தவேத்³யம் ப்³ரஹ்மேத³மேகரூபமுபாஸ்மஹே || 1 ||

அங்கோ³பாங்கோ³பவேதா³ ஸ்யுர்வேத³ஸ்யைவோபகாரகா: |
த⁴ர்மார்த்²காமமோக்ஷா³னாமாஸ்ரயா: ஸ்யுஸ்சதுர்த்³ஸ || 2 ||

வேதா³ங்கா³நி ஷடே³தாநி ஸிக்ஷா வ்யாகரணம் ததா² |
நிருக்தம் ஜ்யோதிஷம் கல்பஸ்²ந்தோ³விசிதிரித்யபி || 3 ||

மீமாம்ஸா ந்யாயஸாஸ்த்ரம் ச புராணம் ஸ்ம்ரு³திரித்யபி |

சத்வார்யேதாந்யுபாங்கா³நி ப³ஹிரங்கா³நி தாநி வை || 4 ||

ஆயுர்வேதோ³ஸ்ர²வேத³ஸ்ச த⁴நுர்வேத³ஸ்ததை²வ ச |
கா³ந்த⁴ர்வேத³ஸ்சேத்யேவமுபவேதா³ஸ்சதுர்விதா:⁴ || 5 ||

ஸிக்ஷா ஸிக்ஷயதி வ்யக்தம் வேதோ³ச்சாரணலக்ஷணம் |
வக்தி வ்யாகரணம் தஸ்ய ஸம்ஹிதாபத³லக்ஷணம் || 6 ||

வக்தி தஸ்ய நிருக்தம் து பத³நிர்வசநம் ஸ்பு²டம் |
ஜ்யோதி:ஸாஸ்த்ரம் வத³த்யத்ர காலம் வைதி³ககர்மணாம் || 7 ||

க்ரமம் கர்மப்ரயோகா³ணம் கல்பஸூத்ரம் ப்ரபா⁴ஷதே |
மாத்த்ராக்ஷராணாம் ஸங்க்²யோக்தா ச²ந்தோ³விசிதிபி⁴ஸ்ததா² || 8 ||

மீமாம்ஸா ஸர்வவேதா³ர்த²ப்ரவிசாரபராயணா |
ந்யாயஸாஸ்த்ரம் ப்ரமாணாதி³ஸர்வலக்ஷணதத்பரம் || 9 ||

புராணம் நஷ்டஸாக²ஸ்ய வேதா³ர்த²ஸ்யோபப்³ரு²ம்ஹணம் |
கதா²ருபேண மஹதாம் புருஷார்த²ப்ரவர்தகம் || 10 ||

வர்ணஸ்ரமாநுருபேண த⁴ர்மாத⁴ர்மவிபா⁴க³த: |
த⁴ர்மஸாஸ்த்ரமநுஷ்டே²யத⁴ர்மாணாம் து நியாமகம் || 11 ||

ஹேதுவிங்கெள³ஷத⁴ஸ்கந்தை⁴ராயுராரோக்³யத³ர்ஸக: |
ஆயுர்வேதோ³ ஹ்யநுஷ்டே²ய: ஸர்வேஷாம் தேந போ³த்யதே || 12 ||

அர்த²வேதோ³ந்நபாநாதி³ப்ரதா³நஸுக²தத்பர: |
த³க்ஷிணஜ்யபுரோடா³ஸ்சருஸம்பாத³நாதி³பி:⁴ || 13 ||

தத்பாலநாச் சதுர்வர்க³புருஷார்த²ப்ரஸாத⁴க: |
த⁴நுர்வேதோ³ ப⁴வத்யத்ர பரிபந்தி²நிராஸக: || 14 ||

ஸப்தஸ்வரப்ரயோகோ³ ஹி ஸாமகா³ந்த⁴ர்வவேத³யோ: |
ஸமேதோ லௌகிகோ யோகோ³ வைதி³கஸ்யோபகாரக: || 15 ||

அங்கோ³பாங்கோ³பவேதா³நாம் ஏவம் வேதை³கஸேஷதா |
சதுர்த³ஸஸு வித்³யாஸு மீமாம்ஸைவ க³ரீயஸீ || 16 ||

விம்ஸத்யத்⁴யாயயுக்தா ஸா ப்ரதிபாத்³யார்த²தோ த்³விதா⁴ |
கர்மார்தா² பூர்வமீமாம்ஸா த்³வாத்³ஸாத்⁴யாயவிஸ்த்ரு²தா || 17 ||

அஸ்யாம் ஸூத்ரம் ஜைமிநீயம் ஸாவரம் பா⁴ஷ்யமஸ்ய து |
 மீமாம்ஸாவார்திகம் பா⁴ட்டம் ப⁴ட்டாசார்யக்ரு³தம் ஹி தத் || 18 ||
 தச்சி²ஷ்யோப்யல்பபே⁴தே³ந ஸவரஸ்ய மதாந்தரம் |
 ப்ரபா⁴கரகு³ருஸ்சக்ரே தத்³தி⁴ ப்ரபா⁴கரம் மதம் || 19 ||
 ப⁴வத்யுத்தரமீமாம்ஸா த்வஷ்டாத்⁴யாயீ த்³விதா⁴ ச ஸா |
 தே³வதாஜ்ஞாநகாண்டா³ப்யாம் வ்யாஸஸூத்ரம் த்³வயோ: ஸமம் || 20 ||
 பூர்வாத்⁴யாயசதுஷ்கேண மந்த்ரவாச்யா ச தே³வதா |
 ஸங்கர்ஷ்ணோதி³தா தத்³தி⁴ தே³வதா³காங்க்ஷமுச்யதே || 21 ||
 பா⁴ஷ்யம் சதுர்பி⁴ரத்⁴யாயைர்ப⁴க³வத்பாத்³நிர்மிதம் |
 சக்ரே விவரணம் தஸ்ய தத்³வேதா³ந்தம் ப்ரசக்ஷதே || 22 ||
 அக்ஷபாத: க³ணத³ஸ்ச கபிலோ ஜைமிநிஸ்ததா² |
 வ்யாஸ: பதஞ்ஜலிஸ்சைதே வைதி³கா: ஸூத்ரகாரகா: || 23 ||
 ப்³ரு³ஹஸ்பத்யார்ஹுதௌ பு³த்³தோ⁴ வேத³மார்க்³விரோதி⁴ந: |
 ஏதேஷ்வ அதி⁴க்ரு³தாந் வக்ஷயே ஸர்வே ஸாஸ்த்ரப்ரவர்தகா: || 24 ||
 வேதா³ப்ராமாண்யஸித்³தா⁴ந்தா பெள³த்³த⁴லோகாயதார்ஹதா: |
 யுக்த்யா நிரஸநீயாஸ்தே வேத³ப்ராமாண்யவாதி³பி: || 25 ||
 இதி ஸர்வத³ர்ஸநஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹே ப்ரத²முபோத்³கா⁴தப்ரகரணம் |

2. லோகாயதிகபக்ஷப்ரகரணம்

லோகாயதிகபக்ஷே து தத்த்வம் பூ⁴தசதுஷ்டயம் |
 ப்ரு³தி²வ்யாபஸ்ததா² தேஜோ வாயுரித்யேவ நாபரம் || 1 ||
 ப்ரத்யக்ஷக³ம்யம் ஏவாஸ்தி நாஸ்த்யத்³ரு³ஷ்டமத்³ரு³ஷ்டத: |
 அத்³ரு³ஷ்டவாதி³பி⁴ஸ்சாபி நாத்³ரு³ஷ்டம் த்³ரு³ஷ்டமுச்யதே || 2 ||
 க்வாபி த்³ரு³ஷ்டமத்³ரு³ஷ்டம் சேத³த்³ரு³ஷ்டம் ப்³ருவதே கத²ம் |
 நித்யாத்³ரு³ஷ்டம் க் மதஸ்யாத் ஸஸ்ரு³ங்கா³தி³பி: ஸமம் || 3 ||
 ந கல்ப்யோ ஸுக²து: ³கா²ப்யாம் த⁴ர்மாத⁴ர்மௌ பராரிஹ |
 ஸ்வபா⁴வேந ஸுக² து: ³க² ஜ்நோந்யத்ரைவ காரணம் || 4 ||
 ஸிகி²நஸ்சித்ரயேத் கோ வா கோகிலாந் க: ப்ரக்ஷஜயேத் |

ஸ்வபா⁴வவ்யதிரேகேண வித்³யதே நாத்ர காரணம் || 5 ||

ஸ்து²லோ⁵ஹம் தருணோ வ்ரு³த்தோ⁴ யுவேத்யாதி³விஸேஷண: |
விஸிஷ்டோ தே³ஹு ஏவாத்மா ந ததோ⁵ந்யோ விலக்ஷண: || 6 ||

ஜட³பூ⁴தவிகாரேஷு சைதந்யம் யத் து த்³ரு³ஸ்யதே |
தாம்பூ³லபூக³தூர்ணநாம் யோகா³த்³ராக³ இவோத்தி²தம் || 7 ||

இஹலோகாத் பரோ நாந்ய: ஸ்வர்கோ³ஸ்தி நரகோ ந வா |
ஸிவலோகாத்³யோ மூடை:⁴ கல்ப்யந்தே⁵ந்யை: ப்ரதாரகை: || 8 ||

ஸ்வர்கா³நூபூ⁴திர்ம்ரு³ஷ்டாஷ்டி³வ்யஷ்டவர்ஷவதூ⁴க³ம: |
ஸூக்ஷ்மவஸ்த்ரஸூக³ந்த⁴ஸ்ரக்-சந்த³நாதி³நிஷேவணம் || 9 ||

நரகாநூப⁴வோ வைரிஸஸ்த்ரவ்யாத்⁴யாத்³யுபத்³ரவ: |
மோக்ஷஸ்து மரணம் தச்ச ப்ராணவாயுநிவர்தநம் || 10 ||

அதஸ்தத³ர்²த²ம் நாயாஸம் கர்துமர்ஹதி பண்டி³த: |
தபோபி⁴ருபவாஸாத்³யைர்மூட⁴ ஏவ ப்ரஸூஷ்யதி || 11 ||

பாதிவ்ரத்யாதி³ஸங்கேதோ பு³த்தி⁴மத்³தூ³ர்³ப³ல: க்ரு³த: |
ஸூவர்ணபூ⁴மிதா³நாதி³ ம்ரு³ஷ்டாமந்த்ரணபோ⁴ஜநம் |
க்ஷு³க்ஷாமகுக்ஷிபி⁴ர்லோகைர்³ரித்³ரைருபகல்பிதம் || 12 ||

தே³வாலயப்ரயாஸத்ரக்ஷபாராமாதி³கர்மணம் |
ப்ரஸம்ஸா குர்வதே நித்யம் பாந்தா² ஏவ ந சாபரே || 13 ||

அக்³நிஹோத்ரம் த்ரயோ வேதா³ஸ்த்ரித்³ண்ட³ம் ப⁴ஸ்மகு³ண்ட²நம் |
பு³த்தி⁴பௌருஷஹீநாநாம் ஜீவிகேதி ப்³ரு³ஹஸ்பதி: || 14 ||

க்ரு³ஷிகோ³ரக்ஷவாணிஜ்யத³ண்ட³நீத்யாதி³பி⁴ர்³பு³த:⁴ |
த்³ரு³ஷ்டைரேவ ஸதோ³பாயைர்³போ⁴கா³நநூப⁴வேத்³பு⁴வி || 15 ||

இதி ஸர்வத்³ர்³ஸநஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹு லோகாயதிகபக்ஷா நாம த்³விதீயம்
ப்ரகரணம் |

3. ஆர்ஹதபக்ஷப்ரகரணம்

லோகாயதிகபக்ஷா⁵யமாக்ஷேப்ய: ஸர்வவாதி³நாம் |
ஸ்வபக்ஷேண க்ஷிபத்யேஷ தத்பக்ஷம் க்ஷபணே⁵து⁴நா || 1 ||

அக்³நேரௌஷ்ணயமபாம் ஸைத்யம் கோகிலே மது⁴ர: ஸ்வர: |
இத்யாத்³யேகப்ரகார: ஸ்யாத் ஸ்வபா⁴வோ நாபர: க்வசித் || 2 ||

காதா³சித்தகம் ஸுக²ம் து:³க²ம் ஸ்வபா⁴வோ நாத்மநோ மத: |
த⁴ர்மாத⁴ர்மாவதஸ்தாப்யாமத்³ரு³ஷ்டாவிதி நிஸ்சிதௌ || 3 ||

அத்³ரு³ஷ்டஸ்யாத்ர த்³ரு³ஷ்டத்வம் நாத்³ரு³ஷ்டத்வம் பவேதி³தி |
த்வயோக்ததோ³ஷோ ந ஸ்யாந்மே தத் ஸித்⁴யத்யாக்³மாத்³யத: || 4 ||

அத்³ரு³ஷ்டமக்³நிமாதா³தும் தூ⁴மம் த்³ரு³ஷ்ட்வோபதா⁴வதா |
தூ⁴மேநாக்³ந்யநுமாநம் து த்வயாப்யங்க்³க்ரு³தம் நநு || 5 ||

ப்ரத்யக்ஷேணநுமாநேந பஸ்யந்த்யத்ராக்³மேந ச |
த்³ரு³ஷ்டாத்³ரு³ஷ்டம் ஜநா: ஸ்பஷ்டமாஹதாக்³மஸம்ஸ்தி²தா: || 6 ||

ஸித்³தா⁴ ப்³த்³தா⁴ நாரகீயா இதி ஸ்யு: புருஷாஸ்த்ரிதா⁴ |
கேசித் பரமஸித்³தா: ஸ்யு: கேசிந் மந்த்ரைர்மஹௌஷதை: || 7 ||

கு³ருபதி³ஷ்டமார்கே³ண ஜ்ஞாநகர்மஸமுச்சயாத் |
மோக்ஷோ ப்³ந்தா⁴த்³விரக்தஸ்ய ஜாயதே பு⁴வி கஸ்யசித் || 8 ||

அர்ஹதாமகி²லம் ஜ்ஞாதும் கர்மார்ஜிதகலேவரை: |
ஆவ்ரு³திர்ப்³ந்த⁴நம் முக்தி: நிராவரணதாத்மநாம் || 9 ||

புத்³க³லாபரஸம்ஜ்ஞைஸ்து த⁴ர்மாத⁴ர்மாநுகா³மிபி: || 4 |
பரமாணுபி⁴ராப்³த்³தா: ஸர்வதே³ஹா: ஸஹேந்த்³ரியை: || 10 ||

ஸ்வதே³ஹமாநா ஹ்யாத்மாத்³மோஹாத்³தே³ஹாபி⁴மாநிந: |
க்ரிமிகீடாதி³ஹஸ்த்யந்ததே³ஹபஞ்ஜரவர்திந: || 11 ||

ஆத்மாவரணதே³ஹஸ்ய வஸ்த்ராத்³யாவரணந்தரம் |
ந த்வயம் யதி³ க்³ரு³ஹ்ணாதி தஸ்யாபீத்யநவஸ்தி²தி: || 12 ||

ப்ராணிஜாதமஹிம்ஸந்தோ மநோவாக்³காயகர்மபி: || 4 |
தி³க்³ம்ப்³ராஸ்சரந்த்யேவ யோகி³நோ ப்³ரஹ்மசாரிண: || 13 ||

மபூரபிச்ச²ஹஸ்தாஸ்தே க்ரு³த்வீராஸநாதி³கா: |
பாணிபாத்ரேண பு⁴ஞ்ஜாநா லாநகேஸாஸ்ச மௌநிந: || 14 ||

முநயோ நிர்மலா: ஸுத்³தா: ப்ரணதாகௌ⁴க⁴பே⁴தி³ந: |
பூஜாஜபரா நித்யமாசார்யாநுக³தாஸ்ததா³ || 15 ||

நிராவரண ஏவைஷாமீஸ்வரோ⁵நந்தஸக்திமாந் |

ததீ³யமந்த்ரப²லதோ³மோக்ஷமார்கோ³5பி தத்க்ரு³த: |

ஸர்வைர்விஸ்வஸநீய: ஸ்யாத் ஸ ஸர்வஜ்ஞோ ஜக³த்³கு³ரு: || 16 ||

இதி ஸர்வத³ர்ஸநஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹே ஆர்ஹதபக்ஷோ நாம த்ரு³தீயம் ப்ரகரணம்
|

4.1 பெள³த்³தா⁴பக்ஷே மாத்⁴யமிகமதம்

பெள³த்³தா⁴:⁴க்ஷபணகாசார்யப்ரணீதமபி ஸாம்ப்ரதம் |

பக்ஷம் ப்ரதிக்ஷிபந்த்யத்ர லோகாயிதமதம் யதா² || 1 ||

சதுர்ணம் மதபே⁴தே³ந் பெள³த்³தா⁴ஸாஸ்த்ரம் சதுர்விதம் |

அதி⁴காராநுருபேண தத்ர தத்ர ப்ரவர்தகம் || 2 ||

ஜ்ஞாநம் ஏவ ஹி ஸா பு³த்³தி⁴ர்ந் சாந்த:கரணம் மதம் |

ஜாநாதி பு³த்⁴யதே சேதி பர்யாயத்வப்ரயோக³த: || 3 ||

த்ரயாணம் பெள³த்³தா⁴நாம் பு³த்³தி⁴ர்ஸ்த்யவிவாத³த: |

பெள³த்³தா⁴ர்தோ²5ஸ்தி த்³வயோரேவ விவாதோ³5ந்யத்ர தத்³யதா² || 4 ||

ப்ரத்யக்ஷஸித்³தாம் பா³ஹ்யார்த²மஸௌ வைபா⁴ஷிகோ5ப்³ரவீத் |

பு³த்³தாயாகாராநுமேயோ5ர்²தோ² பா³ஹ்ய: ஸௌத்ராந்திகோதி³த: || 5 ||

பு³த்³தி⁴மாத்ரம் வத³த்யத்ர யோகா³சாரோ ந சாபரம் |

நாஸ்தி பு³த்³தி⁴ரபீத்யாஹ வா³த்³ மாத்⁴யமிக: கில || 6 ||

ந ஸந் நாஸந் ந ஸத³ஸந் ந சோப⁴யாப்⁴யாம் விலக்ஷணம் |

சதுஷ்கோடிவிநிர்முக்³தம் தத்த்வம் மாத்⁴யமிகா விது:³ || 7 ||

யத³ஸத்காரணஸ்தந் ந ஜாயதே ஸஸஸ்ரு³ங்க³வத் |

ஸதஸ்ஸோத்பத்திரிஷ்டா சேஜ்ஜநிதம் ஜநயேத³யம் || 8 ||

ஏகஸ்ய ஸத³ஸத³பா⁴வோ வஸ்துநோ நோபபத்³யதே |

ஏகஸ்ய ஸத³ஸத³ப்⁴யோ5பி வைலக்ஷணயம் ந யுக்திமத் |

சதுஷ்கோடிவிநிர்முக்³தம் ஸூந்யம் தத்த்வமிதி ஸ்தி²தம் || 9 ||

ஜாதிரஜாதிமதீ பி⁴ந்நா ந வேத்யத்ர விசார்யதே |

பி⁴ந்நா சேத் ஸா ச க்³ரு'ஹ்யேத வ்யக்திப்⁴யோ⁵ங்³லவத் ப்ரு'த²க் || 10 ||

அவிசாரிதஸம்ஸித்³தா⁴ வ்யக்தி: ஸா பாரமாணுகீ |

ஸ்வரூபம் பரமாணூநாம் வாச்யம் வைஸேஷிகாதி³பி:⁴ || 11 ||

ஷட்கேந யுக³பத்³யோகா³த் பரமாணோ: ஷட³ம்ஸதா |

ஷண்ணம் ஸமாந்தே³ஸத்வாத் பிண்ட:³ ஸ்யாத³ணுமாத்ரக: || 12 ||

ப்³ராஹ்மணத்வாதி³ஜாதி: கிம் வேத³பாடே²ந ஜந்யதே |

ஸம்ஸ்காரைர்வா த்³வ்யேநாத² தத் ஸர்வம் நோபபத்³யதே || 13 ||

வேத³பாடே²ந சேத் கஸ்சித் ஸூத்³ரோ தே³ஸாந்தரம் க்³த: |

ஸம்யக் படி²தவேதோ³ஸி ப்³ராஹ்மணத்வமவாப்நுயாத் || 14 ||

ஸர்வஸம்ஸ்காரயுக்தோ⁵த்ர விப்ரோ லோகே ந த்³ரு'ஸ்யதே |

சத்வாரிம்ஸத் து ஸம்ஸ்காரா விப்ரஸ்ய விஹிதா யத: || 15 ||

ஏகஸம்ஸ்காரயுக்தஸ்சேத்³விப்ர: ஸ்யாத³கி²லோ ஜந: |

ஜாதிவ்யக்த்யாத்மகோ⁵ர்²தோ²த்ர நாஸ்த்யேவாதோ நிரூப்யதே || 16 ||

விஜ்ஞாநமபி நாஸ்த்யத்ர ஜ்ஞேயாபா⁴வே ஸமுத்தி²தே |

அதோ மாத்⁴யமிகோ வக்தி ஸர்வஸூந்யம் விசாரிதம் || 17 ||

இதி பெள³த்³த⁴பக்ஷே மாத்⁴யமிகமதம் |

4.2 பெள³த்³த⁴பக்ஷே யோகா³சாரமதம்

அத்ர மாத்⁴யமிகேநோக்தம் ஸூந்யத்வம் ஸூந்யவாதி³நா |

நிராலம்ப³நவாத்³ து யோகா³சாரோ நிரஸ்யதி || 1 ||

த்வயோக்தஸர்வஸூந்யத்வே ப்ரமாணம் ஸூந்யம் ஏவ தே |

அதோ வாதே³ஸதி⁴காரஸ்தே ந பரேணோபபத்³யதே || 2 ||

ஸ்வபக்ஷஸ்தா²பநம் தத்³வத் பரபக்ஷஸ்ய தூ³ஷணம் |

கத²ம் கரோத்யத்ர ப⁴வாந் விபரீதம் வதே³ந் ந கிம் || 3 ||

அவிபா⁴கோ³ ஹி பு³த்³த⁴யாத்மா விபர்யாஸிதத்³ர்ஸநை: |

க்³ராஹ்யக்³ராஹகஸம்வித்திபே⁴த³வாந் இவ லக்ஷயதே || 4 ||

மாநமேயப²லாத்³யுக்தம் ஜ்ஞாநத்³ரு'ஷ்ட்யநுஸாரத: |

அதி⁴காரிஷு ஜாதேஷு தத்த்வமப்யுதே³க்ஷயதி || 5 ||

பு³த்³தி⁴ஸ்வரூபம் ஏகம் ஹி வஸ்த்வஸ்தி பரமார்த²த: |
ப்ரதிமாநஸ்ய நாநாத்வாந் ந சைகத்வம் விஹந்யதே || 6 ||

பரிவ்ராட்காமுகஸூநாம் ஏகஸ்யாம் ப்ரமதா³தநௌ |
குணபம் காமிநீ ப⁴க்ஷயமிதி திஸ்ரோ விகல்பநா || 7 ||

அதா²ப்யேகைவ ஸா பா³லா பு³த்³தி⁴தத்த்வம் ததை²வ ந: |
தத³ந்யத்³யத் து ஜாத்யாதி³ தந்நிராக்ரியதாம் த்வயா || 8 ||

க்ஷணிகா பு³த்³தி⁴ரேகா து த்ரிதா⁴ ப்⁴ராந்தைர்விகல்பிதா |
ஸ்வயம்ப்ரகாஸதத்த்வஜ்ஞைர்முமுக்ஷுபி⁴ருபாஸ்யதே || 9 ||

இதி பெள³த்³த⁴பக்ஷே யோகா³சாரமதம் |

4.3 பெள³த்³த⁴பக்ஷே ஸௌத்ராந்திகமதம்

விஜ்ஞாநமாத்த்ரமத்ரோக்தம் யோகா³சாரேண தீ⁴மதா |
ஜ்ஞாநம் ஜ்ஞேயம் விநா நாஸ்தி பா³ஹ்யார்தோ²ஸ்யஸ்தி தேந ந: || 1 ||

நீஸபீதாதி³பி⁴ஸ்சித்தரைர்³பு³த்³த⁴யாகாரைரிஹாந்தரை: |
ஸௌத்ராந்திகமதே நித்யம் பா³ஹ்யார்த²ஸ்த்வநுமீயதே || 2 ||

க்ஷீணாநி சக்ஷுரா³நி ரூபாதி³ஷ்வேவ பஞ்சஸு |
ந ஷஷ்ட²மிந்த³ரியம் தஸ்ய க்³ராஹகம் வித்³யதே ப³ஹி: || 3 ||

ஷட³ம்ஸத்வம் த்வயாபாத்³ய பரமாணோர்நிராக்ரு³தி: |
யுக்தஸ்தேநாபி பா³ஹ்யார்தோ² ந சேத்³ஜ்ஞாநம் ந ஸம்ப⁴வேத் || 4 ||

ஆகாஸதா⁴தூரஸ்மாபி:4 பரமாணுரிதீ⁴ரித: |
ஸ ச ப்ரஜ்ஞாப்திமாத்த்ரம் ஸ்யாந் ந ச வஸ்த்வந்தரம் மதம் || 5 ||

ஸர்வே பதா³ர்தா:2 க்ஷணிகா பு³த்³த⁴யாகாரவிஜ்ஞும்பி⁴தா |
இத³மித்யேவ பா⁴வாஸ்தே²ஸ்யாகாராநுமிதா: ஸதா³ || 6 ||

விஷயத்வவிரோத⁴ஸ்து க்ஷணிகத்வே²பி நாஸ்தி ந: |
விஷயத்வம் ஹி ஹேதுத்வம் ஜ்ஞாநாகாரார்பணக்ஷமம் || 7 ||

இதி பெள³த்³த⁴பக்ஷே ஸௌத்ராந்திகமதம் |

4.4 பெள³த்³தா⁴பக்ஷை வைபா⁴ஷிகமதம்

ஸௌத்ராந்திகமதாத³ல்பே⁴தோ³ வைபா⁴ஷிகை மதே |
ப்ரத்யக்ஷத்வம் து பா³ஹ்யஸ்ய க்வசிதே³வாநுமேயதா || 1 ||

பூர்வாபராநுபா⁴வேந புஞ்ஜீபூ⁴தா: ஸஹஸ்ரஸ: |
பரமாணவ ஏவாத்ர பா³ஹ்யார்த²க⁴நவத் ஸ்தி²தா: || 2 ||

தூ³ரா³தே³வ வநம் பஸ்யந் க³த்வா தஸ்யாந்திகம் புந: |
ந வநம் பஸ்யதி க்வாபி வல்லீவ்ரு³க்ஷாதி³ரேகத: || 3 ||

ம்ரு³தோ³ க⁴டத்வமாயாந்தி கபாலத்வம் து தே க⁴டா: |
கபாலாநி ச சூர்ணத்வம் தே புந: பரமாணுதாம் || 4 ||

சதூர்ணமபி பெள³த்³தா⁴நாம் ஐக்யமத்⁴யாத்மநிர்ணயே |
வ்யாவஹாரிகபே⁴தே³ந விவத³ந்தே பரஸ்பரம் || 5 ||

பு³த்³தி⁴தத்தவே ஸ்தி²தா பெள³த்³தா⁴ பு³த்³தி⁴வ்ரு³த்திர்த³விதா⁴ மதா |
ஜ்ஞாநாஜ்ஞாநாத்மிகா சேதி தத்ர ஜ்ஞாநாத்மிகா நிஜா || 6 ||

மூலாஜ்ஞாநநிமித்தாந்யா ஸ்கந்தா⁴யதநதா⁴துஜா |
ப்ரபஞ்சஜாதமகி²லம் ஸரீரம் பு⁴வநாத்மகம் || 7 ||

பஞ்சஸ்கந்தா⁴ ப⁴வந்த்யத்ர த்³வாத³ஸாயதநாநி ச |
ஸர்வேஷாமபி பெள³த்³தா⁴நாம் ததா²ஷ்டாத³ஸ தா⁴தவ: || 8 ||

ஜ்ஞாநஸம்ஸ்காரஸம்ஜ்ஞாநாம் வேத³நாருபயோரபி |
ஸமூஹ: ஸ்கந்த⁴ஸப்³தா³ர்த:² தத்தத்ஸந்ததிவாசக: || 9 ||

ஜ்ஞாநஸந்ததி³ரேவாத்ர விஜ்ஞாநஸ்கந்த⁴ உச்யதே |
ஸம்ஸ்காரஸ்கந்த⁴ இத்யுக்³தோ வாஸநாநாம் து ஸம்ஹதி: || 10 ||

ஸுக²து: க³க²த்மிகா பு³த்³தி⁴ஸ்ததா²பேக்ஷாத்மிகா ச ஸா |
வேத³நாஸ்கந்த⁴ இத்யுக்³த: ஸம்ஜ்ஞாஸ்கந்த⁴ஸ்து நாம யத் || 11 ||

ருபஸ்கந்தோ⁴ ப⁴வத்யத்ர மூர்திபூ⁴தஸ்ய ஸம்ஹதி: |
ருபஸ்யோபசய: ஸ்தம்ப⁴கும்பா⁴தி³ரணுகல்பித: || 12 ||

ப்ரு³தி²வ்யா: ஸ்தை²ர்யருபாதி³ த்³ரவத்வாதி³ ப⁴வேத³பாம் |
உஷ்ணத்வம் தேஜஸோ தா⁴தோர்வாயுதா⁴தோஸ்து ஸீததா || 13 ||

ஏஷாம் சதுர்ணாம் தா⁴தூநாம் வர்ணக³ந்த⁴ரஸௌஜஸாம் ।

பின்டா³ஜ் ஜாதா: ப்ரு³தி²வ்யாத்³யா: பரமானுசயா அமீ ॥ 14 ॥

ஸ்ரோத்ரம் த்வக் சக்ஷுஷீ ஜிஹ்வா க்⁴ராணம் ப்ரத்யயபஞ்சகம் ।

வாக்பாத³பாணிபாய்வாதி³ ஜ்ஞேயம் காரகபஞ்சகம் ॥ 15 ॥

ஸாமுதா³யிகசைதந்யம் பு³த்தி⁴:⁴ ஸ்யாத் கரணம் மந: ।

கல்பிதம் ப்⁴ராந்தத்³ரு³ஷ்டயைவ ஸரீரபு⁴வநாத்மகம் ॥ 16 ॥

பௌ³த்த⁴ஸாஸ்த்ரப்ரமேயம் து ப்ரமாணம் த்³விவித⁴ம் மதம் ।

கல்பநாபோட⁴மப்⁴ராந்தம் ப்ரத்யக்ஷம் கல்பநா புந: ॥ 17 ॥

நாமஜாதிசூ³ணத்³ரவ்யக்ரியாருபேண பஞ்சதா⁴ ।

விங்க்³த³ர்ஸநதோ ஜ்ஞாநம் விங்கி³ந்யத்ராநுமாநதா ॥ 18 ॥

சதுர்வித⁴ம் யத்³ஜ்ஞாநம் ப்ரமாணப்⁴யாம் நிவர்ததே ।

நஷ்டே சதுர்விதே⁴ஜ்ஞாநே மூலாஜ்ஞாநம் நிவர்ததே ॥ 19 ॥

மூலாஜ்ஞாநநிவ்ரு³த்தௌ ச விஸூத்³த⁴ஜ்ஞாநஸந்ததி: ।

ஸூத்³த⁴பு³த்த⁴யவிஸேஷோ ஹி மோக்ஷோ பு³த்த⁴முநீரித: ॥ 20 ॥

உத்பத்திஸ்தி²திப⁴ங்க்³தோ³ஷ்ரஹிதாம் ஸர்வாஸயோந்முலநீம்

க்³ராஹோத்ஸர்³க³வியோக³யோக³ஜநிதாம் நாபா⁴வபா⁴வாந்விதாம் ।

தாமந்தத்³வயவர்ஜிதாம் நிருபமாமாகாஸவந் நிர்மலாம்

ப்ரஜ்ஞாம் பாரமிதாம் த⁴நஸ்ய ஜநநீம் ஸ்ரு³ண்வந்து பு³த்த⁴யர்தி²ந: ॥ 21 ॥

அதிஸ்துதிபரைருக்தோ யஸ்து வைஸேஷிகாதி³பி:⁴ ।

ஈஸ்வரோ நேஷ்யதே⁵ஸ்மாபி:⁴ ஸ நிராக்ரியதேது⁴நா ॥ 22 ॥

ஹேயோபாதே³யமர்த²ம் ச மோக்ஷோபாயம் ச வேத்தி ய: ।

ஸ ஏவ ந: ப்ரமாணம் ஸ்யாந் ந ஸர்வஜ்ஞஸ்த்வயேரித: ॥ 23 ॥

தூ³ரம் பஸ்யது வா மா வா தத்த்வமிஷ்டம் ப்ரபஸ்யது ।

ப்ரமாணம் தூ³ரத்³ர்ஸீ சேத்³வயம் க்³ரு³த்⁴நாந் உபாஸ்மஹே ॥ 24 ॥

தே³ஸே பிபீலிகாத்³நாம் ஸங்க்²யாஜ்ஞ: கஸ்சித்³ஸ்தி கிம் ।

ஸர்வகர்த்ரு³த்வமீஸஸ்ய கதி²தம் நோபபத்³யதே ॥ 25 ॥

யதி³ ஸ்யாத் ஸர்வகர்தாஸாவத⁴ர்மே⁵பி ப்ரவர்தயேத் ।

அயுக்தம் காரயந் லோகாந் கத²ம் யுக்தே ப்ரவர்தயேத் ॥ 26 ॥

உபேகைவ ச ஸாதூ⁴நாம் யுக்தாஸாதெள⁴ க்ரியா ப⁴வேத் |
ந க்ஷதக்ஷாரவிசேஷப: ஸாதூ⁴நாம் ஸாதூ⁴சேஷ்டிதம் || 27 ||

ஈஸ்வரேணவ ஸாஸ்த்ராணி ஸர்வாண்யதி⁴க்ரு³தாநி சேத் |
கத²ம் ப்ரமாணம் தத்³வாக்யம் பூர்வாபரபராஹதம் || 28 ||

காரயேத்³த⁴ர்மமாத்ரம் சேதே³கஸாஸ்த்ரப்ரவர்தக: |
கத²ம் ப்ராதே³ஸிகஸ்யாஸ்ய ஸர்வகர்த்ரு³த்வமுச்யதே || 29 ||

ஈஸ: ப்ரயோஜநாகாங்க்ஷீ ஜக³த் ஸ்ரு³ஜதி வா ந வா |
காங்க்ஷதே சேத³ஸம்பூர்ணோ நோ சேந் நைவ ப்ரவர்ததே || 30 ||

ப்ரவர்ததே கிமீஸஸ்தே ப்⁴ராந்தவந் நிஷ்ப்ரயோஜநே |
சா²கா³தீ³நாம் புர்ஷாதே³ர்வர்துலீகரணேந கிம் || 31 ||

க்ரீடா³ர்தே²யம் ப்ரவ்ரு³த்திஸ்சேத் க்ரீட³தே கிம் நு பா³லவத் |
அஜஸ்ரம் க்ரீட³தஸ்தஸ்ய து: ³க²ம் ஏவ ப⁴வத்யலம் || 32 ||

அஜ்ஞோ ஜந்தூரநீஸோ⁵யமாத்மந: ஸுக²து: ³க²யோ: |
ஈஸ்வரப்ரேரிதோ க³ச்சே²த் ஸ்வர்க³ம் வா ஸ்வப்⁴ரம் ஏவ வா || 33 ||

தப்தலௌஹாபி⁴தாபாத்³யைரீஸேநாஸ்பஸுகே²ச்ச²நா |
ப்ராணிநோ நரகே கஷ்டே ப³த ப்ராணர்வியோஜிதா || 34 ||

வரப்ரதா³நே ஸக்தஸ்சேத் ப்³ரஹ்மஹத்யாதி³காரிணே |
ஸ்வர்க³ம் த³த³யாத் ஸ்வதந்த்ர: ஸ்யாந் நரகம் ஸோமயாஜிநே || 35 ||

கர்மாநுகு³ணதா³தா சேதீ³ஸ: ஸ்யாத³கி²லோ ஜந: |
தா³நே ஸ்வாந்தந்தர்யஹீந: ஸந் ஸர்வேஸ: கத²முச்யதே || 36 ||

ஏவம் நையாயிகாத்³யுக்தஸர்வஜ்ஞேஸநிராக்ரியா |
ஹேயோபாதே³யமாத்ரஜ்ஞோ க்³ராஹ்யோ பு³த்³முநிஸ்தத: || 37 ||

சைத்யம் வந்தே³த சைத்யாத்³யா த⁴ர்மா பு³த்³தா⁴க³மோதி³தா: |
அநுஷ்டே²யா ந யாகா³த்³யா வேதா³த்³யாக³மசோதி³தா: || 38 ||

க்ரியாயாம் தே³வதாயாம் ச யோகே³ ஸூந்யபதே³ க்ரமாத் |
வைபா⁴ஷிகாத³யோ பெள³த்³தா: ⁴ஸ்தி²தாஸ்சத்வார ஏவ தே || 39 ||

இதி பெள³த்³த⁴பக்ஷே வைபா⁴ஷிகமதம் |

இதி ஸர்வத³ர்ஸநஸித்த³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹே பெள³த்த⁴பக்ஷா நாம சதுர்த்²ம்
ப்ரகரணம் ।

5. வைஸேஷிகபக்ஷ:

நாஸ்திகாந் வேத³பா³ஹ்யாம்ஸ்து பெள³த்த⁴லோகாயதார்ஹதாந் ।
நிராகரோதி வேதா³ர்த²வாதீ³ வைஸேஷிகோ⁵து⁴நா ॥ 1 ॥

வேத³மார்க்³பரிபு⁴ரஷ்டா விஸிஷ்டா: பரத³ர்ஸநே ।
பெள³த்த⁴த³யோ விஸிஷ்டாஸ்தே ந ப⁴வந்தி த்³விஜா: புந: ॥ 2 ॥

அதோ பு³த்த⁴தி³பி⁴நித்யம் வேத³ப்³ராஹ்மணநிந்த³யா ।
ஆத்மவஞ்சகதா கஷ்டா ஸர்வத்ராகோ⁴ஷிதா பு⁴வி ॥ 3 ॥

ப்ரமாணம் ஏவ வேதா:³ ஸ்ய: ஸர்வேஸ்வரக்ரு³த்தவத: ।
ஸ ஏவ கர்மப²லதோ³ ஜீவாநாம் பாரிஸேஷ்யத: ॥ 4 ॥

ஜீவா வா ஜீவகர்மாணி ப்ரக்ரு³தி: பரமாணவ: ।
நேஸதே ஹ்யத்ர ஜீவாநாம் தத்தத்கர்மப²லார்பணே ॥ 5 ॥

ஜீவா: கர்மப²லாவாப்தௌ ஸக்தாஸ்சேத் ஸ்வஸுகே² ரதா: ।
அப்ராந்தை²தாநி து:³கா²நி வாரயந்து ப்ரயத்தநத: ॥ 6 ॥

அஸக்தாந்யத்ர கர்மாணி ஜீவாநாம் ஸ்வப²லார்பணே ।
அசேதநத்வாத³க³தே: ஸ்வர்கா³தி³ப²லபூ⁴மிஷு ॥ 7 ॥

நாசேதநத்வாத் ப்ரக்ரு³தே: ப²லதா³த்ரு³த்வஸம்ப⁴வ: ।
அசேதநா: ப²லம் தா³துமஸக்தா: பரமாணவ: ॥ 8 ॥

காலோ⁵ப்யசேதநஸ்தேஷாம் ந ஹி கர்மப²லப்ரத:³ ।
அதோ⁵ந்ய: ப²லதோ³ லோகே ப⁴வத்யேப⁴யோ விலக்ஷண: ॥ 9 ॥

ஸ து ப்ராணிவிஸேஷாம்ஸ்ச தே³ஸாநபி ததா³ஸ்ரயாந் ।
ஜாநந் ஸர்வஜ்ஞ ஏவேஷ்டோ நாந்யே பெள³த்த⁴தி³ஸம்மதா: ॥ 10 ॥

அஜாநந் ப்ராணிநோ லோகே ஹேயோபாதே³யமாத்ரவித் ।
ப்ராதே³ஸிகோ ந ஸர்வஜ்ஞோ நாஸ்மதா³தி³விலக்ஷண: ॥ 11 ॥

வேதை³கதே³ஸம் த்³ரு³ஷ்டவா து காரீ³வ்ரு³ஷ்டிபோ³த⁴கம் ।
அத்³ரு³ஷ்டயோஸ்ச விஸ்வாஸ: கார்ய: ஸ்வர்கா³பவர்க³யோ: ॥ 12 ॥

காரீ¹ஷ்ட்யுக்தவ்ரு¹ஷ்டிஸ்ச த்³ரஷ்டவ்யாத்³ரு¹ஷ்டநிர்ணயே |
ஜ்யோதி:ஸாஸ்த்ரோக்தகாலஸ்ய க்³ரஹணம் தந்நித்³ர்ஸநம் || 13 ||

த்³ரு¹ஷ்டடைகதே³ஸப்ராமாண்யம் யத் தூக்தம் ஸௌக³தாதி³பி:⁴ |
தச்ச வேதா³த்பஹ்ரு¹தம் ஸர்வலோகப்ரதாரகை: || 14 ||

மந்த்ரவ்யாகரணம் த்³ரு¹ஷ்டவா மந்த்ரா விரசிதா: புந: |
விபிஸம்மிஸ்ரஜாதாஸ்தே ஸித்³த⁴மந்த்ராஸ்ததா² க்ரு¹தா: || 15 ||

பௌ³த்³தா⁴க³மே⁴யோ த்³ரு¹ஷ்டடார்தா² ந ஹ்ரு¹தா வைதி³கை: க்வசித் |
வே³ஸ்யைவ ஷ்ட³ங்கா³நி யத: ஸிக்ஷாதி³காநி வை || 16 ||

நாந்யாக³மாங்க்³தா தேஷாம் ந க்வாப்யுக்தா பரையி |
அதோ வேத³ப³லீயஸ்த்வம் நாஸ்திகாக³மஸஞ்சயாத் || 17 ||

ஷ்ட்பதா³ர்த²பரிஜ்ஞாநாந் மோக்ஷம் வைஸேஷிகா விது:³ |
தத³ந்தர்³த ஏவேஸோ ஜீவா: ஸர்வமித்³ம் ஜக³த் || 18 ||

த்³ர்வயம் கு³ணஸ்ததா² கர்ம ஸாமாந்யம் யத் பராபரம் |
விஸேஷ: ஸமவாயஸ்ச ஷ்ட்பதா³ர்தா² இஹேரிதா: || 19 ||

ப்ரு¹தி²வ்யாபஸ்ததா² தேஜோ வாயுராகாஸம் ஏவ ச |
தி³க்காலாத்மநாம்ஸீதி நவ த்³ர்வ்யாணி தந்மதே || 20 ||

ப்ரு¹தி²வீ க்³ந்த⁴வத்யாப: ஸரஸாஸ்தேஜஸ: ப்ரபா⁴ |
அநுஷ்ணஸீதஸம்ஸ்பர்ஸோ வாயு: ஸப்³த³கு³ணம் நப:⁴ || 21 ||

தி³க் பூர்வாபரதீ⁴லிங்கா³ கால: க்ஷிப்ரசிராக³த: |
ஆத்மாஹம்ப்ரத்யயாத் ஸித்³தோ⁴ மநோ⁵ந்த:கரணம் மதம் || 22 ||

அயோக³மந்யயோக³ம் ச முக்தா த்³ர்வ்யாஸ்ரிதா கு³ணா: |
சதுர்விம்ஸதிதா⁴ பி⁴ந்நா கு³ணஸ்தே⁵பி யதா²க்ரமாத் || 23 ||

ஸப்³த:³ ஸ்பர்ஸோ ரஸோ ரூபம் க்³ந்த⁴ஸம்யோக³வேக³தா: |
ஸங்க்²யாத்³ரவத்வஸம்ஸ்காரபரிமாணவிபா⁴க³தா: || 24 ||

ப்ரயத்நஸுக²து:³கே²ச்சா²பு³த்³தி⁴த்³வேஷப்ரு¹த²க்க்ரு¹தா: |
பரத்வம் சாபரத்வம் ச த்⁴ர்மாத்⁴ர்மௌ ச கௌ³ர்வம் || 25 ||

இமே கு³ணஸ்சதுர்விம்ஸத்யத² கர்ம ச பஞ்சதா⁴ |
ப்ரஸாராகுஞ்சநோத்க்ஷேபா க்³த்யவக்ஷேபணே இதி || 26 ||

பரம் சாபரமித்யத்ர ஸாமாந்யம் த்³விவித⁴ம் மதம் |

பரம் ஸத்தாதி³ ஸாமாந்யம் த்³ரவ்யத்வாத்³யபரம் மதம் || 27 ||

பரஸ்பரவிவேகோ⁵த்ர த்³ரவ்யாணம் யைஸ்து க்³ம்யதே |

விஸேஷா இதி தே ஜ்ஞேயா த்³ரவ்யம் ஏவ ஸமாஸ்ரிதா: || 28 ||

ஸம்ப்³ந்த:⁴ ஸமவாய: ஸ்யாத் த்³ரவ்யாணம் து கு³ணாதி³பி:⁴ |

ஷட் பதா³ர்தா² இமே ஜ்ஞேயாஸ்தந்மயம் ஸகலம் ஜக³த் || 29 ||

தேஷாம் ஸாத⁴ர்மயவதை⁴ர்மயஜ்ஞாநம் மோக்ஷஸ்ய ஸாத⁴நம் |

த்³ரவ்யாந்தர்³க³த் ஏவாத்மா பி⁴ந்நோ ஜீவபரத்வத: || 30 ||

தே³வா மநுஷ்யாஸ்திர்யஞ்சோ ஜீவாஸ்த்வந்யோ மஹேஸ்வர: |

ததா³ஜ்ஞப்தக்ரியாம் குர்வந் முச்யதே⁵ந்யஸ்து ப்³த்⁴யதே || 31 ||

ஸ்ருதிஸம்ரு³தீதிஹாஸாத்³யம் புராணம் பா⁴ரதாதி³கம் |

ஈஸ்வராஜ்ஞேதி விஜ்ஞேயா ந லங்க்⁴யா வைதி³கை: க்வசித் || 32 ||

த்ரிதா⁴ ப்ரமாணம் ப்ரத்யக்ஷமநுமாநாக்³மாவிதி |

த்ரிபி⁴ரேதை: ப்ரமா²ணஸ்து ஜக³த்³கர்தாவக³ம்யதே || 33 ||

தஸ்மாத் தது³க்தகர்மாணி குர்யாத் தஸ்யைவ த்ரு³ப்தயே |

ப⁴க்த்யைவாவர்ஜநீயோ⁵ஸௌ ப⁴க³வாந் பரமேஸ்வர: || 34 ||

தத்ப்ரஸாதே³ந மோக்ஷ: ஸ்யாத் கரணேபரமாத்மக: |

கரணேபரமே த்வாத்மா பாஷாணவத³வஸ்தி²த: || 35 ||

து:³க²ஸாத்⁴ய: ஸுகோ²ச்²சே²த்³ து:³கோ²ச்²சே²த்³வதே³வ ந: |

அத: ஸம்ஸாரநிர்விண்ணே முமுக்ஷுர்முச்யதே ஜந: || 36 ||

பஸ்சாந் நையாயிகஸ்தர்³கை: ஸாத⁴யிஷ்யதி ந: ஸிவம் |

நாதிபி⁴ந்நம் மதம் யஸ்மாதா³வயோர்வேத³வாதி³நோ: || 37 ||

இதி ஸர்வத³ர்ஸநஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹே வைஸேஷிகபக்ஷோ நாம பஞ்சமம்
ப்ரகரணம் |

6. நையாயிகபகூச:

நையாயிகஸ்ய பகூஷா⁵த² ஸங்கூஷபாத் ப்ரதிபாத்³யதே |
யத் தர்கரகூஷிதோ வேதோ³ க்³ரஸ்த: பாஷண்ட³து³ர்ஜநை: || 1 ||

அகூஷபாத: ³ப்ராமாணாதி³ஷோட³ஸார்த²ப்ரபோ³த⁴நாத் |
ஜீவாநாம் முக்திமாசஷ்டே ப்ரமாணம் ச ப்ரமேயதா || 2 ||

நிர்ணய: ஸம்ஸயோ⁵ந்யஸ்ச ப்ரயோஜநநிதி³ர்ஸநே |
ஸித்³தா⁴ந்தாவயவௌ தர்கோ வா³தோ³ ஜல்போ விதண்ட³தா || 3 ||

ஹேத்வாபா⁴ஸம் ச²லம் ஜாதிர்நிக்³ரஹஸ்தா²நமித்யபி |
ப்ரத்யக்ஷமநுமாநாக்²யமுபமாநாக்³மாவிதி || 4 ||

சத்வார்யத்ர ப்ரமாணாநி நோபமாநம் து கஸ்யசித் |
ப்ரத்யக்ஷமஸ்தமதா³தீ³நாமஸ்த்யந்யத்³யோகி³நாமபி || 5 ||

பஸ்யந்தி யோகி³ந: ஸர்வமீஸ்வரஸ்ய ப்ரஸாத³த: |
ஸ்வபா⁴வேநேஸ்வர: ஸர்வம் பஸ்யதி ஜ்ஞாநசகூஷா || 6 ||

யத்நேநாபி ந ஜாநந்தி ஸர்வேஸம் மாம்ஸசகூஷ: |
ஈஸ்வரம் ஸாத⁴யத்யேதத்³நுமாநமிதி ஸ்பு²டம் || 7 ||

பூ⁴ர்⁴த⁴ராதி³கம் ஸர்வம் ஸர்வவித் கர்த்ரு³பூர்வகம் |
கார்யத்வாத்³வடவச்சேதி ஜக³த்கர்தாநுமீயதே || 8 ||

கார்யத்வமப்யஸித்³த⁴ம் சேத் க்ஷமாதே: ³ஸாவயவத்வத: |
க⁴டகுட்³யாதி³வச் சேதி கார்யத்வமபி ஸாத⁴யதே || 9 ||

த்³ரு³ஷ்டாந்தஸித்³த⁴தே³ஹாதே³ர்⁴மாத⁴ர்⁴மப்ரஸங்க³த: |
ந விஸேஷைவிரோதோ⁴த்ர வாச்யோ ப⁴ட்டாதி³பி: ⁴க்வசித் || 10 ||

உத்கர்ஷஸமஜாதித்வாத் ஸம்யக்³தோ³ஷோ ந தாத்³ரு³: |
கார்யத்வமாத்ராத் கர்த்ரு³த்வமாத்ரம் ஏவாந்மீயதே || 11 ||

த்³ரு³ஷ்டாந்தஸ்த²விஸேஷைஸ்த்வம் விரோத⁴ம் யதி³ பா⁴ஷஸே |
தூ⁴மேநாக்³ந்யநுமாநஸ்ய ஹ்யபா⁴வோ⁵பி ப்ரஸஜ்யதே || 12 ||

அஸரீரோ⁵பி குருதே ஸிவ: கார்யமிஹேச்ச²யா |
தே³ஹாநபேகூஷா தே³ஹம் ஸ்வம் யதா² சேஷ்டயதே ஜந: || 13 ||

இச்சா²ஜ்ஞாநப்ரயத்நாக்²யா மஹேஸ்வரகு³ணஸ்த்ரய: |

ஸரீரரஹிதே⁵பி ஸ்யு: பரமாணுஸ்வருபவத் || 14 ||

கார்யம் க்ரியாம் விநா நாத்ர ஸா க்ரியா யத்நபூர்விகா |

க்ரியாத்வாத் ஸாத்⁴யதே⁵ஸ்மாபி⁴ரஸ்மதா³தி³க்ரியா யதா² || 15 ||

ஸர்வஜ்ஞீயக்ரியோத்³பூ⁴தக்ஷமாதி³கார்யோபபத்திபி:⁴ |

ஈஸ்வராஸத்த்வமுக்த்தம் யந் நிரஸ்தம் பாரிஸேஷ்யத: || 16 ||

யதா² வைஸேஷிகேணேஸ: பாரிஸேஷ்யேண ஸாதி⁴த: |

தத்தர்கோ⁵த்ராநுஸந்தே⁴ய: ஸமாநம் ஸாஸ்த்ரமாவயோ: || 17 ||

காலகர்மப்ரதா⁴நாதே³ரசைதந்யாத் ஸிவோபர: |

அல்பஜ்ஞுத்வாத் து ஜீவாநாம் க்³ராஹ்ய: ஸர்வஜ்ஞு ஏவ ஸ: || 18 ||

ஸர்வஜ்ஞேஸப்ரணீதத்வாத்³வேத்³ப்ராமாண்யமிஷ்யதே |

ஸ்ம்ரு³த்யாதீ³நாம் ப்ரமாணத்வம் தந்முலத்வேந ஸித்⁴யதி || 19 ||

ஸ்ரேளதம் ஸ்மார்தம் ச யத் கர்ம யதா²வதி³ஹ குர்வதாம் |

ஸ்வர்கா³பவர்கெள³ ஸ்யாதாம் ஹி நைவ பாஷண்டி³நாம் க்வசித் || 20 ||

த்ரையம்³பகாதி³பி⁴ர்மந்த்ரரபி தே³வோ மஹேஸ்வர: |

அநுஷ்டா²நோபயுக்த்தார்த²ஸ்மாரகை: ப்ரதிபாத்³யதே || 21 ||

காரீ³ஷ்ட்யர்த²வ்ரு³ஷ்ட்யாதி³த்³ரு³ஷ்ட்வா ஸ்வர்கா³பவர்க³யோ: |

விஸ்வாலோ⁵த்³ரு³ஷ்டயோ: கார்ய: கரணாத்³யை: அஞ்சித: || 22 ||

அப்ரமாணமஸேஷம் ச ஸாஸ்த்ரம் பு³த்³தா⁴தி³கல்பிதம் |

ஸ்யாத்³நாப்தப்ரணீதத்வாது³ந்மத்தாநாம் யதா² வச: || 23 ||

பீ³ஜப்ரோஹரக்ஷாயை வ்ரு³தி: கண்டகிநீ யதா² |

வேதா³ர்²த²த்த்வரக்ஷார்த²ம் க்ரு³தா தர்கமயீ வ்ரு³தி: || 24 ||

ப்ரமாணுக்³ராஹகஸ்தர்க: ஸ கதா²த்ரயஸம்யுத: |

வாதோ³ ஜல்பவோ விதண்டே³தி திஸ்ர ஏவ கதா² மதா: || 25 ||

ஆசார்யேண து ஸிஷ்யஸ்ய வாத்³ஸ்தத்த்வபூ⁴த்ஸயா |

ஜய: பராஜயோ நாத்ர தெள து ஜல்பவிதண்ட³யோ: || 26 ||

வாதோ³ து ப்ரதிவாதீ³ ச ப்ராஸ்நிகஸ்ய ஸபா⁴பதி: |

சத்வார்யங்கா³நி ஜல்பஸ்ய விதண்டா³யாஸ்ததை²வ ச || 27 ||

ஸது³த்தராபரிஜ்ஞாநாத் பராஜயப⁴யே ஸதி |
 ஜயேச் ச²லேந ஜாத்யா வா ப்ரதிவாதோ³ து வாதி³நாம் || 28 ||

ச²லம் ஜாதிம் ப்³ருவாணஸ்ய நிக்³ரஹஸ்தா²நமீரயேத் |
 நிக்³ரஹஸ்தா²நமித்யுக்தம் கதா²விச்சே²த³காரகம் || 29 ||

தத்ரோபசாரஸாமாந்யவாக்பூர்வம் த்ரிவித⁴ம் ச²லம் |
 சதுர்வேத³விதி³த்யுக்தே கஸ்மிம்ஸ்சித்³வாதி³நா த்³விஜே |
 கிமத்ர சித்ரம் ப்³ராஹ்மண்யே சதுர்வேத³ஜ்ஞோதாசிதா || 30 ||

ஏவம் ஸாமாந்யத்³ருஷ்ட்யா து தூ³ஷிதே ப்ரதிவாதி³நா |
 வேத³வாக்யரநேகாந்தம் நிக்³ரஹஸ்தா²நமப்பயத்² || 31 ||

நவவஸ்த்ரோ ப்³டுஸ்சேதி வாத்³யுக்தே தத்ர வாக்ச²லம் |
 குதோ⁵ஸ்ய நவ வாஸாம்ஸீத்யாசக்ஷாணஸ்ய நிக்³ரஹு: || 32 ||

தாத்பர்யவைபரீத்யேந கல்பிதார்த²ஸ்ய பா³த⁴நம் |
 ஸ்வஸ்ய வ்யாகா⁴தகம் வாக்யம் தூ³ஷணக்ஷமம் ஏவ வா |
 உத்தரம் ஜாதிரித்யாஹு: சதுர்விம்ஸதிபே⁴த³பா⁴க் || 33 ||

சதுர்விம்ஸதிஜாதீநாம் ப்ரயோக்து: ப்ரதிவாதி³ந: |
 வக்தவ்யம் நிக்³ரஹஸ்தா²நமஸது³த்தரவாதி³ந: || 34 ||

யதா² ஸாதா⁴ர்மயவைத⁴ர்மயாத் ஸமோதகர்ஷாபகர்ஷத: |
 வர்ண்யாவர்ண்யவிகல்பாஸ்ச ப்ராப்த்யப்ராப்தீதி ஸாத⁴யதா: || 35 ||

ப்ரஸங்க்³ப்ரதித்³ர்ஸநாநுபபத்திஸ்ச ஸம்ஸய: |
 அர்தா²பத்த்யவிஸேஷௌ ச ஹேதுப்ரகரணஹ்வயௌ || 36 ||

கார்யோபலப்³த⁴யநுபலப்³தி⁴நித்யாநித்யாஸ்ச ஜாதய: |
 ஸாம்யாபாத³கஹேதுத்வாத் ஸமதாஜாதயோ மதா: |
 ஸது³த்தராபரிஜ்ஞாநே ஸ்யாதே³காந்தபராஜய: || 37 ||

ஏவம் ஜல்பவிதண்டா³ப⁴யாம் வேத³பா³ஹ்யாந் நிரஸ்ய து |
 வேதை³கவிஹிதம் கர்ம குர்யாதீ³ஸ்வரத்ரு³ப்தயே || 38 ||

தத்ப்ரஸாதா³ப்தயோகே³ந முமுக்ஷுர்மோக்ஷமாப்நுயாத் |
 நித்யாநந்தா³நுபூ⁴தி: ஸ்யாந் மோக்ஷே து விஷயாத்³ரு³தே || 39 ||

வரம் வ்ரு³ந்தா³வநே ரம்யே ஸ்ரு³கா³லத்வம் வ்ரு³ணேம்யஹம் |
வையேஷிகோக்தமோக்ஷாத் து ஸுக²லேஸவிவர்ஜிதாத் || 40 ||

யோ வேத³விஹிதைர்யஜ்ஞைரீஸ்வரஸ்ய ப்ரஸாத³த: |
மூர்ச்சா²மிச்ச²தி யத்நேந பாஷாணவத³வஸ்தி²திம் || 41 ||

மோக்ஷோ ஹி ஹரிப⁴க்த்யாப்தயோகே³நேதி புரோதி³த: |
அஷ்டாவங்கா³நி யோக³ஸ்ய யமோ⁵த² நியமஸ்ததா² || 42 ||

ஆஸநம் பவநாயாம: ப்ரத்யாஹாரோ⁵த² தா⁴ரணம் |
த்யாநம் ஸமாதி⁴ரித்தியேவம் தத் ஸாங்க்²யோ விஸ்தரிஷ்யதி || 43 ||

இதி ஸர்வத³ர்ஸநஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹே நையாயிகபக்ஷோ நாம ஷஷ்ட²ம்
ப்ரகரணம் |

7. ப்ரபா⁴கரபக்ஷ:

ப்ரபா⁴கரகு³ரோ: பக்ஷ: ஸங்க்ஷேபாத³த² கத்²யதே |
துஷ்டாவ பூர்வமீமாம்ஸாமாசார்யஸ்பர்த்யாபி ய: || 1 ||

வேத³கவிஹிதம் கர்ம மோக்ஷத³ம் நாபரம் கு³ரோ: |
ப³த்யதே ஸ ஹி லோகஸ்து ய: காம்யப்ரதிஷித்³த⁴க்ரு²த் || 2 ||

வித்ய⁴ர்த²வாத³மந்த்ரைஸ்ச நாமதே⁴யைஸ்சதுர்வித⁴: |
வேதோ³ விதி⁴ப்ரதா⁴நோ⁵யம் த⁴ர்மாத⁴ர்மாவபோ³த⁴க: || 3 ||

ஆத்மா ஜ்ஞாதவ்ய இத்யாதி³வித⁴யஸ்த்வ ஆருணே ஸ்தி²தா: |
யதா²வதா³த்மநாம் தத்ர போ³த⁴ம் வித³த⁴தே ஸ்பு²டம் || 4 ||

பு³தீ⁴ந்த³ரியஸரீரே⁴யோ பி⁴ந்ந ஆத்மா விபு⁴ர்த⁴ருவ: |
நாநாபூ⁴த: ப்ரதிக்ஷேப்த்ரமர்த²ஜ்ஞாநேஷு பா⁴ஸதே || 5 ||

க⁴டம் ஜாநாம்யஹம் ஸ்பஷ்டமித்யத்ர யுக³பத் த்ரயம் |
க⁴டோ விஷயரூபேண கர்தாஹம்ப்ரத்யயாக³த: |

ஸ்வயம்ப்ரகாஸரூபேண ஜ்ஞாநம் பா⁴தி ஜநஸ்ய ஹி || 6 ||

கரணேபரமாந் முக்திமாஹ வையேஷிகோ யதா² |
து:³ஸஹாஸாரஸம்ஸாரஸாக³ரோத்தரணேத்ஸுக: || 7 ||

ப்ரயத்நஸுக²து:³கே²ச்சா²த⁴ர்மாத⁴ர்மாதி³நாஸத: |

பாஷாணவத³வஸ்தா²நமாத்தமநோ முக்திமிச்ச²தி || 8 ||

து:³க²ஸாத⁴யஸுகோ²ச்சே²தோ³ து:³கோ²ச்சே²த³வதி³ஷ்யதே |
நித்யாநந்தா³நுபூ⁴திஸ்ச நிர்கு³ணஸ்ய ந சேஷ்யதே || 9 ||

ந பு³த்தி⁴பே⁴த³ம் ஜநயே³ஜ்ஞாநாம் கர்மஸங்கி³நாம் |
அந்ய: ஸம்ந்யாஸைநாம் மார்கோ³ ஜாக⁴உதி ந கர்மிணம் || 10 ||

தஸ்மாத் யாகா³த³யோ த⁴ர்மா: கர்தவ்யா விஹிதா யத: |
அந்யதா² ப்ரத்யவாய: ஸ்யாத் கர்மண்யேவாதி⁴காரிணம் || 11 ||

கர்மமாத்தரைகஸரண: ஸ்ரேய: ப்ராபஸ்யந்த்யநுத்தமம் |
ந தே³வதா சதுர்த்த²யந்தவிநியோகா³த்³ரு³தே பரா || 12 ||

வேத³பா³ஹ்யாந் நிராக்ரு³த்ய ப⁴ட்ட³ | ஏ³ணர்க³தே பதி² |
சக்ரே ப்ரபா⁴கர: ஸாஸ்த்ரம் கு³ரு: கர்மாதி⁴காரிணம் || 13 ||

இதி ஸர்வத³ர்ஸநஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹே ப்ரபா⁴கரபக்ஷோ நாம ஸப்தமம் ப்ரகரணம்
|

8. ப⁴ட்டாசார்யபக்ஷ:

பெள³த்³தா⁴தி³நாஸ்திகத்⁴வஸ்தவேத³மர்க்³ம் புரா கில |
ப⁴ட்டாசார்ய: குமாராம்ஸ: ஸ்தா²பயாமாஸ பூ⁴தலே || 1 ||

த்யக்த்வா காம்யநிஷித்³தே⁴ த்³வே விஹிதாசரணந் நர: |
ஸூ³த்³தா⁴ந்த:கரணே ஜ்ஞாநீ பரம் நிர்வாணம் ரு³ச்ச²தி || 2 ||

காம்யகர்மாணி குர்வா²ண: காம்யகர்மாநுரூபத: |
ஜநித்வைவோபபோ⁴க்தவ்யம் பூ⁴ய: காம்யப²லம் நரை: || 3 ||

க்ரு³மிகீடாதி³ரூபேண ஜநித்வா து நிஷித்³த⁴க்ருத் |
நிஷித்³த⁴ப²லபோ⁴கௌ³ ஸ்யாத³தோ⁴ஸ்தோ⁴ நரகம் வ்ரஜேத் || 4 ||

அதோ விசார்ய விஜ்ஞேயௌ த⁴ர்மாத⁴ர்மௌ விபஸ்சிதா |
சோத்³நைகப்ரமாணௌ தெள ந ப்ரத்யக்ஷாதி³கோ³சரௌ || 5 ||

வித்ய⁴ர்த²வாத³மந்த்ரைஸ்ச நாமதே⁴யைஸ்சதுர்வித:⁴ |
வேதோ³ விதி⁴ப்ரதா⁴நோ⁵யம் த⁴ர்மாத⁴ர்மாவபோ³த⁴க: || 6 ||

நிவர்தகம் நிஷித்³தா⁴த்³யத் பும்ஸாம் த⁴ர்மப்ரவர்தகம் |

வாக்யம் தச்சோத³நா வேதே³ விட்³லோட்தவ்யாதி³லாஞ்சி²தம் || 7 ||

நிஷித்³த³நிந்த³கம் யத் து விஹிதார்த²ப்ரஸம்ஸகம் |

வாக்யமத்ரார்த²வாத:³ ஸ்யாத்³வித்⁴யம்ஸத்வாத் ப்ரமாணகம் || 8 ||

கர்மாங்க்³பூ⁴தா மந்த்ரா: ஸ்யுரநுஷ்டே²யப்ரகாஸகா: |

யாகா³தே³ர்நாமபூ⁴தாநி நாமதே⁴யாநி ஹி ஸ்ருதௌ || 9 ||

ஆத்மா ஜ்ஞாதவ்ய இத்யாதி³வித⁴யஸ்த்வ ஆருணேஷு யே |

போ³த⁴ம் வித்³த⁴தே ப்ரஹ்மண்யாத்மநாம் பரமாத்மநி || 10 ||

தூ³ஷ்யந்த்யநுமாநாப்யாம் பெள³த்³தா⁴ வேத³மபி ஸ்பு²டம் |

தந்முலஸ்ப்³த⁴ர்மாதே³ரபலாபஸ்து ஸித்⁴யதி || 11 ||

வேதோ³ப்ரமாணம் வாக்யத்வாத்³ரத்²யாபுருஷவாக்யவத் |

அதா²நாப்தப்ரணீதத்வாத்³ந்மத்தாநாம் யதா² வச: || 12 ||

தத³யுக்தமிமௌ ஹேதுா ப⁴வேதாமப்ரயோஜகௌ |

வாக்யத்வமாத்ராத்³வேத³ஸ்ய ந ப⁴வத்யப்ரமாணதா || 13 ||

அநாப்தபுருஷோக்தத்வம் ஹேதுஸ்தே ந ப்ரயோஜக: |

ஸ்யாத்³நாப்தோக்ததாமாத்ராத்³ப்ராமாண்யம் ந ச ஸ்ருதே: || 14 ||

நித்யவேத³ஸ்ய சாநாப்தப்ரணீதத்வம் ந தூ³ஷ்யதி |

விப்ரஸம்பா⁴த³யோ தோ³ஷா வித்³யந்தே புங்கி³ராம் ஸதா³ || 15 ||

வேத³ஸ்யாபௌருஷேயத்வாத்³தோ³ஷாஸங்கைவ நாஸ்தி ந: |

வேத³ஸ்யாபௌருஷேயத்வம் கேசிந் நையாயிகாத³ய: || 16 ||

தூ³ஷ்யந்தீஸ்வரோக்த் | அத்வாந் மந்யமாநா: ப்ரமாணதாம் |

பௌருஷேயோ ப⁴வேத்³வேதோ³ வாக்யத்வாத்³பா⁴ரதாதி³வத் || 17 ||

ஸர்வேஸ்வரப்ரணீதத்வே ப்ராமாண்யமபி ஸுஸ்தி²தம் |

ப்ராமாண்யம் வித்³யதே நேதி பௌருஷேயேஷு யுஜ்யதே || 18 ||

வேதே³ வக்துரபா⁴வாச்ச தத்³வார்தாபி ஸுது³ர்ஸபா⁴ |

வேத³ஸ்ய நித்யதா ப்ரோக்தா ப்ராமாண்யேநோபயுஜ்யதே || 19 ||

ஸர்வேஸ்வரப்ரணீதத்வம் ப்ராமாண்யஸ்யைவ காரணம் |

தத³யுக்தம் ப்ரமாணேந கேநாத்ரேஸ்வரகஸ்பநா || 20 ||

ஸ யத்³யாக³மகல்ப: ஸ்யாந் நித்யோ⁵நித்ய: கிமாக்³ம: |
நித்யஸ்சேத் தம் ப்ரதீஸஸ்ய கேயம் கர்த்ரு³த்வகல்பநா || 21 ||

அநித்யாக³மபக்ஷே ஸ்யாத³ந்யோ⁵ந்யாஸ்ரயதூ³ஷணம் |
ஆக்³மஸ்ய ப்ரமாணத்வமீஸ்வரோக்த்யேஸ்வரஸ்தத: || 22 ||

ஆக்³மாத் ஸித்⁴யதீத்யேவமந்யோ⁵ந்யாஸ்ரயதூ³ஷணம் |
ஸ்வத ஏவ ப்ரமாணத்வமதோ வேத³ஸ்ய ஸுஸ்தி²ரம் || 23 ||

த⁴ர்மாத⁴ர்மௌ ச வேதை³ககோ³சராவித்யபி ஸ்தி²தம் |
நநு வேத³ம் விநா ஸாக்ஷாத்காராமலகவத் ஸ்பு²டம் || 24 ||

பஸ்யந்தி யோகி³நோ த⁴ர்மம் கத²ம் வேதை³கமாநதா |
தத³யுக்தம் ந யோகீ³ ஸ்யாத³ஸ்தமதா³தி³விலக்ஷண: || 25 ||

ஸோ⁵பி பஞ்சேந்த³ரியை: பஸ்யந் விஷயம் நாதிரிச்யதே |
ப்ரத்யக்ஷமநுமாநாக்²யமுபமாநமநந்தரம் || 26 ||

அர்தா²பத்திரபா⁴வஸ்ச ந த⁴ர்மம் போ³த⁴யந்தி வை |
தத்ததி³ந்த³ரியயோகே³ந வர்தமாநார்த²போ³த⁴கம் || 27 ||

ப்ரத்யக்ஷம் ந ஹி க்³ரு³ஹ்ணாதி ஸோ⁵ப்யதீதமநாக்³தம் |
த⁴ர்மேண நித்யஸம்ப³ந்தி⁴ரூபஸ்யாபா⁴வத: க்வசித் || 28 ||

நாநுமாநமபி வ்யக்தம் த⁴ர்மாத⁴ர்மாவபோ³த⁴கம் |
த⁴ர்மாதி³ஸத்³ரு³ஸாபா⁴வாது³பமாநமபி க்வசித் || 29 ||

ஸாத்³ரு³ஸ்யக்³ராஹகம் நைவ த⁴ர்மாத⁴ர்மாவபோ³த⁴கம்
ஸுக²ஸ்ய காரணம் த⁴ர்மோ து:³க²ஸ்யாத⁴ர்ம இத்யபி || 30 ||

அர்தா²பத்த்யாத்ர ஸாமாந்யமாத்ரே ஜ்ஞானே ந து³ஷ்யதி |
ஸாமாந்யமநநுஷ்டே²யம் கிம் சாதீதம் ததா³ப⁴வேத் || 31 ||

யாகா³த³யோ ஹ்யநுஷ்டே²யா விஸேஷா விதி⁴சோதி³தா: |
அபா⁴வாக்²யம் ப்ரமாணம் ந புண்யாபுண்யப்ரகாஸகம் || 32 ||

ப்ரமாணபஞ்சகாபா⁴வே தத் ஸதா³ வர்ததே யத: |
வேதை³ககோ³சரௌ தஸ்தமாத்³த⁴ர்மாத⁴ர்மாவிதி ஸ்தி²தம் || 33 ||

வேதை³கவிஹிதம் கர்ம மோக்ஷத³ம் நாபரம் தத: |
மோக்ஷார்தீ² ந ப்ரவர்தேத தத்ர காம்யநிஷித்³த⁴யோ: || 34 ||

நித்யநைமித்திகே குர்யாத் ப்ரத்யவாயஜிஹாஸயா |

ஆத்மா ஜ்ஞாநவ்ய இத்யாதி³விதி⁴பி:4 ப்ரதிபாதி³தே || 35 ||

ஜீவாத்மநாம் ப்ரபோ³த⁴ஸ்து ஜாயதே பரமாத்மநி |

ப்ரத்யாஹாராதி³கம் யோக³ம்ப⁴யஸ்யந் விஹிதக்ரிய: || 36 ||

மந: கரணகேநாத்மா ப்ரத்யக்ஷேணாவஸீயதே |

பி⁴ந்நாபி⁴ந்நாத்மகஸ்த்வ ஆத்மா கோ³வத் ஸத³ஸதா³த்மந: || 37 ||

ஜீவரூபேண பி⁴ந்நோ³பி த்வபி⁴ந்ந: பரரூபத: |

அஸத் ஸ்யாத் ஜீவரூபேண ஸத்³ரூப: பரரூபத: || 38 ||

ஸாவலேயாதி³கோ³ஷ்வேவ யதா² கோ³த்வம் ப்ரதீயதே |

பரமாத்ம த்வநுஸ்யுதவ்ரு³த்திர்ஜீவே³பி பு³த்⁴யதாம் || 39 ||

த்ரையாம்பி³காதி³பி⁴ர்மந்த்ரை: பூஜ்யோ த⁴யேயோ முமுக்ஷுபி:4 |

த்⁴யாத்வைவாரோபிதா³காரம் கைவல்யம் ஸோ³தி⁴க³ச்²தி || 40 ||

பராநந்தா³ந்யூ⁴தி: ஸ்யாந் மோக்ஷே து விஷயாத்³ரு⁴தே |

விஷயேஷு விரக்தா: ஸ்யுர்நித்யாநந்தா³ந்யூ⁴தி: |

க³ச்²ந்த்யபுநரா³வ்ரு³த்திம் மோக்ஷம் ஏவ முமுக்ஷவ: || 41 ||

இதி ஸர்வத³ர்ஸநஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹு ப⁴ட்டாசார்யபக்ஷா நாம அஷ்டமம்
ப்ரகரணம் |

9. கபிலவாஸுதே³வஸாங்க்²யபக்ஷ:

ஸாங்க்²யத³ர்ஸநஸித்³தா⁴ந்த: ஸங்க்ஷேபாத்³த² கத்²யதே |

ஸாங்க்²யஸாஸ்த்ரம் த்³விதா⁴பூ⁴தம் ஸேஸ்வரம் ச நிர்ஸ்வரம் || 1 ||

சக்ரே நிர்ஸ்வரம் ஸாங்க்²யம் கபிலோ³ந்யத் பதஞ்ஜலி: |

கபிலோ வாஸுதே³வ: ஸ்யாத்³நந்த: ஸ்யாத் பதஞ்ஜலி: || 2 ||

ஜ்ஞாநேந முக்திம் கபிலோ யோகே³நாஹு பதஞ்ஜலி: |

யோகீ³ கபிலபக்ஷாக்தம் தத்த்வஜ்ஞாநமபேக்ஷதே || 3 ||

ஸ்ருதிஸம்ரு³தீதிஹாஸேஷு புராணே பா⁴ரதாதி³கே |

ஸாங்க்²யோக்தம் த்³ரு³ஸ்யதே ஸ்பஷ்டம் ததா² ஸைவாக்³மாதி³ஷு || 4 ||

வ்யக்தாவ்யக்தவிவேகேந புருஷஸ்யைவ வேத³நாத் |

து:³க²த்ரயநிவ்ரு³த்தி: ஸ்யாதே³காந்தாத்யந்ததோ ந்ணம் || 5 ||

து:³க²மாத்⁴யாத்மிகம் சாதி⁴பௌ⁴திகம் சாதி⁴தை³விகம் |

ஆத்⁴யாத்மிகம் மநோது:³க²ம் வ்யாத⁴ய: பிடகாத³ய: || 6 ||

ஆதி⁴பௌ⁴திகம் து:³க²ம் ஸ்யாத் கீதாதி³ப்ராணிஸம்⁴வம் |

வர்ஷாதபாதி³ஸம்பூ⁴தம் து:³க²ம் ஸ்யாதா³தி⁴தை³விகம் || 7 ||

ஏகாந்தாத்யந்ததோ து:³க²ம் நிவ்ர்தேதாத்மவேத³நாத் |

உபாயாந்தரதோ மோக்ஷ: க்ஷயாதிஸயஸம்யுத: || 8 ||

ந செளஷதை⁴ர்ந யாகா³த்³யை: ஸ்வர்கா³தி³ப²லஹேதுபி:⁴ |

த்ரைகு³ண்யவிஷயைர்மோக்ஷ: தத்த்வஜ்ஞாநாத்³ரு³தே பரை: || 9 ||

பஞ்சவிம்ஸதிதத்த்வாநி வ்யக்தாவ்யக்தாதி³காநி ய: |

வேத்தி தஸ்யைவ விஸ்பஷ்டமாத்த்மஜ்ஞாநம் ப⁴விஷ்யதி || 10 ||

பஞ்சவிம்ஸதிதத்த்வஜ்ஞோ யத்ர குத்ராஸ்ரமே வஸேத் |

ஜட முண்ட³ ஸிகீ² வாபி முச்யதே நாத்ர ஸம்ஸய: || 11 ||

பஞ்சவிம்ஸதிதத்த்வாநி புருஷ: ப்ரக்ரு³திர்மஹாந் |

அஹங்காரஸ்ச ஸப்³த³ஸ்ச ஸ்பர்ஸரூபரஸாஸ்ததா² || 12 ||

க³ந்த⁴: ஸ்ரோத்ரம் த்வக் ச சக்ஷுர்ஜிஹ்வா க்⁴ராணம் ச வாக³பி |

பாணி: பாத³ஸ்ததா² பாயுருபஸ்த²ஸ்ச மநஸ்ததா² || 13 ||

ப்ரு³தி²வ்யாபஸ்ததா² தேஜோ வாயுராகாஸமித்யபி |

ஸர்வம் ஹி ப்ரக்ரு³தே: கார்யம் நித்யைகா ப்ரக்ரு³திர்ஜடா³ || 14 ||

ப்ரக்ரு³தேஸ்த்ரிகு³ணவேஸாது³தா³ஸீநோ⁵பி கர்த்ரு³வத் |

ஸ சேதநாவத் தத³யோகா³த் ஸர்க:³ பங்க்³வந்த⁴யோக³வத் || 15 ||

ப்ரக்ரு³திர்கு³ணஸாம்யம் ஸ்யாத்³கு³ண: ஸத்த்வம் ரஜஸ்தம: |

ஸத்த்வோத³யே ஸுக²ம் ப்ரீதி: ஸாந்திர்லஜ்ஜாங்க்³லாக⁴வம் |

க்ஷமா த்⁴ரு³திரகார்பண்யம் த³மோ ஜ்ஞாநப்ரகாஸநம் || 16 ||

ரஜோகு³ணேத³யே லோப:⁴ ஸந்தாப: கோபவிக்³ரஹௌ |

அபி⁴மானோ ம்ரு³ஷாவாத:³ ப்ரவ்ரு³த்திர்³த³ம்ப⁴ இத்யபி || 17 ||

தமோகு³ணேத³யே தந்த்³ரோ மோஹோ நித்³ராங்க்³கௌ³ரவம் |

ஆலஸ்யமப்ரபோ³த⁴ஸ்ச ப்ரமாத³ஸ்சைவமாத³ய: || 18 ||

வ்யாஸாபி⁴ப்ரேதஸித்³தா⁴ந்தே வக்ஷயே⁵ஹம் பா⁴ரதே ஸ்பு²டம் |
த்ரைகு³ண்யவிததிம் ஸம்யக்³ விஸ்தரேண யதா²தத²ம் || 19 ||

ப்ரக்ரு³தே: ஸ்யாந் மஹாம்ஸ்தஸ்தமா³ஹங்காரஸ்ததோ⁵ஸ்ப்யபூ⁴த் |
தந்மாத்தராக்²யாநி பஞ்ச ஸ்யு: ஸு³க்ஷமபூ⁴தாநி தாநி ஹி || 20 ||

ஸப்³த: ஸ்பர்ஸஸ்ததா² ரூபம் ரஸோ க³ந்த⁴ இதீரிதா: |
க²வாய்வக்³ந்யம்பு³ப்ரு³த்வ்ய: ஸ்யு: ஸு³க்ஷமா ஏவ ந சாபரே || 21 ||

பட: ஸ்யாச் ச²க்லதந்து⁴ய: ஸாக்ல ஏவ யதா² ததா² |
த்ரிகு³ணநுகு³ணம் தஸ்மாத் தத்த்வஸ்ரு³ஷ்டிரபி த்ரிதா⁴ || 22 ||

ஸத்த்வாத்மகாநி ஸ்ரு³ஷ்டாநி தேப்⁴யோ ஜ்ஞாநேந்த³நியாண்யத² |
ஸ்ரோத்ரம் த்வக் சக்ஷாஷீ ஜிஹ்வா க்⁴ராணமித்யத்ர பஞ்சகம் |
தை: ஸப்³த³ஸ்பர்ஸரூபாணி ரஸக³ந்தௌ⁴ ப்ரவேத்தயஸௌ || 23 ||

ரஜோகு³ணேத்³ப⁴வாநி ஸ்யுஸ்தேப்⁴ய: கர்மேந்த³நியாண்யத² |
வாக்பாணிபாத³ஸம்ஜ்ஞாநி பாயூபஸ்தௌ² ததை²வ ச || 24 ||

வசநாதா³நக³மநவிஸர்கா³நந்த³கர்ம ச |
மநோ⁵ந்த:கரணக்²யம் ஸ்யாத் ஜ்ஞேயம் ஏகாத³ஸேந்த³நியம் || 25 ||

தமோகு³ணேத்³ப⁴வாந்யேப்⁴யோ மஹாபூ⁴தாநி ஜஜ்ஞிரே |
ப்ரு³தி²வ்யாபஸ்ததா² தேஜோ வாயுராகாஸ இத்யபி || 26 ||

பஞ்சவிம்ஸதிதத்த்வாநி ப்ரோக்தாந்யேதாநி வை மயா |
ஏதாந்யேவ விஸேஷேண ஜ்ஞாதவ்யாநி கு³ரோர்முகா²த் || 27 ||

ஆத்மாந: ப்ரலயே லீநா: ப்ரக்ரு³தௌ ஸு³க்ஷமதே³ஹிந: |
கு³ணகர்மவஸாத³ப்³ரஹ்மஸ்தா²வராந்தஸ்வரூபிண: || 28 ||

ப்ரக்ரு³தௌ ஸு³க்ஷமரூபேண ஸ்தி²தம் ஏவாகி²லம் ஜக³த் |
அபி⁴வ்யக்தம் ப⁴வத்யேவ நாஸது³த்பத்திரிஷ்யதே || 29 ||

அஸது³த்பத்திபக்ஷே ச ஸஸஸ்ரு³ங்கா³தி³ ஸம்ப⁴வேத் |
அஸத்தைலம் திலாதௌ³ சேத் ஸிகதாப்⁴யோ⁵பி தத்³ப⁴வேத் || 30 ||

ஜநிதம் ஜநயேச் சேதி யஸ்து தோ³ஷஸ்த்வயேரித: |
அபி⁴வ்யக்திமதே ந ஸ்யாத³பி⁴வ்யஞ்ஜககாரண: || 31 ||

ஆத்மாநோ ப³ஹவ: ஸாத்⁴யா தே³ஹே தே³ஹே வ்யவஸ்தி²தா: |
ஏகஸ்சேத்³யுக³பத் ஸர்வே ம்ரியேரந் ஸம்ப⁴வந்து வா || 32 ||

பஸ்யேயுர்யுக³பத் ஸர்வே பும்ஸ்யேகஸ்மிந் ப்ரபஸ்யதி |
அத: ஸ்யாதா³த்மநாநாத்வமத்³வைதம் நோபபத்³யதே || 33 ||

ஆத்மா ஜ்ஞாதவ்ய இத்யாதி³விதி⁴பி:⁴ ப்ரதிபாதி³த: |
நிவ்ரு³த்திரூபத⁴ர்ம: ஸ்யாந் மோக்ஷதோ³ந்ய: ப்ரவர்தக: || 34 ||

அக்³நிஷ்டோமாத³யோ யஜ்ஞா: காம்ப்யா: ஸ்யுர்விஹிதா அபி |
ப்ரவ்ரு³த்தித⁴ர்மாஸ்தே ஜ்ஞேயா யத: பும்ஸாம் ப்ரவர்தகா: || 35 ||

த⁴ர்மேணோத்⁴வக³தி: பும்ஸாமத⁴ர்மாத் ஸ்யாத³தோ⁴க³தி: |
ஜ்ஞாநேநைவாபவர்க:³ ஸ்யாத³ஜ்ஞாநாத்³ப³த்⁴யதே நர: || 36 ||

ப்³ரஹ்மார்பணதயா யஜ்ஞா: க்ரு³தாஸ்தே மோக்ஷதா³யதி³ |
அயஜ்ஞாத்வப்ரஸங்க:³ ஸ்யாந் மந்த்ரார்த²ஸ்யாந் யதா²க்ரு³தே || 37 ||

தஸ்மாத்³யாகா³த³யோ த⁴ர்மா: ஸம்ஸாரேஷு ப்ரவர்தகா: |
நிஷித்³தே⁴ப⁴யோ³பி கர்தவ்யா: பும்ஸாம் ஸம்பத்திஹேதவ: || 38 ||

இதி ஸர்வத³ர்ஸநஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹே கபிலவாஸுதே³வஸாங்க்²யபக்ஷோ நாம
நவமம் ப்ரகரணம் |

10. பதஞ்ஜலிஸேஸ்வரஸாங்க்²யபக்ஷ: அத²வா பதஞ்ஜலிபக்ஷ:

அத² ஸேஸ்வரஸாங்க்²யஸ்ய வக்ஷயே பக்ஷம் பதஞ்ஜலே: |
பதஞ்ஜலிரநந்த: ஸ்யாத்³யோக³ஸாஸ்த்ரப்ரவர்தக: || 1 ||

பஞ்சவிம்ஸதிதத்த்வாநி புருஷம் ப்ரக்ரு³தே: பரம் |
ஜாநதோ யோக³ஸித்³தி:⁴ ஸ்யாத்³யோகா³த்³தோ³ஷக்ஷயோ ப⁴வேத் || 2 ||

பஞ்சவிம்ஸதிதத்த்வாநி புருஷம் ப்ரக்ரு³திர்மஹாந் |
அஹங்காரஸ்ச தந்மாத்ரா விகாராஸ்சாபி ஷோட³ஸ |

மஹாபூ⁴தாநி சேத்யேதத்³ரு³ஷிணவ ஸுவிஸ்த்ரு³தம் || 3 ||

ஜ்ஞாநமாத்ரேண முக்தி: ஸ்யாதி³த்யாலஸ்யஸ்ய லக்ஷணம் |
ஜ்ஞாநிநோ³பி ப⁴வத்யேவ தோ³ஷைர்³பு³த்³தி⁴ப⁴ர்ம: க்வசித் || 4 ||

கு³ரூபதி³ஷ்டவித்³யாதோ நஷ்டாவித்³யோ⁵பி பூருஷ: |
 தே³ஹுத்³ர்பணதோ³ஷாம்ஸ்து யோகே³நைவ விநாஸயேத் || 5 ||
 ஸம்யக்³ ஜ்ஞாதோ ரஸோ யத்³வத்³கு³டா³தே³ர்நாநுபூ⁴யதே |
 பித்தஜ்வரயுதைஸ்தஸ்மாத்த³தோ³ஷாந் ஏவ விநாஸயேத் || 6 ||
 கு³ரூபதி³ஷ்டவித்³யஸ்ய விரக்தஸ்ய நரஸ்ய து |
 தோ³ஷக்ஷயகரஸ்தஸ்மாத்த³யோகா³த³ந்யோ ந வித்³யதே || 7 ||
 அவ்தி³யோபாத்தகர்த்ரு³த்வாத் காமாத் கர்மாணி குர்வதே |
 தத: கர்மவிபாகேந ஜாத்யாயுர்போ⁴க³ஸம்ப⁴வ: || 8 ||
 பஞ்சக்லேஸாஸ்த்வவித்³யா ச ராக³த்³வேஷௌ தது³த்³ப⁴வேள |
 அஸ்மிதாபி⁴நிவேஸௌ ச தத்ராவித்³யைவ காரணம் || 9 ||
 ஆத்மபு³த்தி⁴ரவித்³யா ஸ்யாத்³நாத்மநி கலேவரே |
 பஞ்சபூ⁴தாத்மகோ தே³ஹோ தே³ஹீ த்வாத்மா ததோ⁵பர: || 10 ||
 தஜ்ஜந்யபுத்ரபௌத்ராதி³ஸந்தாநே⁵பி மமத்வதீ⁴ |
 அவித்³யா தே³ஹுபோ⁴க்³யே வா க்³ரு³ஹுக்ஷைத்ராதி³கே ததா² || 11 ||
 நஷ்டாவித்³யோ⁵த² தந்மூலராக³த்³வேஷவிவர்ஜித: |
 முக்தயே யோக³மப்⁴யஸ்யேதி³ஹாமுத்ரப²லாஸ்ப்ரு³ஹ: || 12 ||
 சித்தவ்ரு³த்திநிரோதே⁴ ஸ்யாத்³யோக: ³ஸ்வஸ்மிந் வ்யவஸ்தி²தி: |
 வ்ரு³த்தயோ நாத்ர வர்ண்யந்தே க்லிஷ்டாக்லிஷ்டவிபே⁴தி³தா: || 13 ||
 க்ரியாயோக³ம் ப்ரகுர்வீத ஸாக்ஷாத்³யோக³ப்ரவர்தகம் |
 க்ரியாயோக³ஸ்தபோ மந்த்ரஜபோ ப⁴க்திர்³ரு³டே⁴ஸ்வரே || 14 ||
 க்லேஸகர்மவிபாகாதி³ஸூந்ய: ஸர்வஜ்ஞ ஈஸ்வர: |
 ஸ காலேநாநவச்சே²தா³த்³ப³ஹுமாதி³நாம் கு³ருர்மத: || 15 ||
 தத்³வாசக: ஸ்யாத் ப்ரணவஸ்தஜ்ஜபோ வாச்யபா⁴வநம் |
 யோகா³ந்தராயநாஸ: ஸ்யாத் தேந ப்ரத்யங்மநோ ப⁴வேத் || 16 ||
 ஆலஸ்யம் வ்யாத⁴யஸ்தீவ்ரா: ப்ரமாத³ஸ்த்யாநஸம்ஸய: |
 அநவஸ்தி²தசித்தத்வமஸ்ரத்³தா⁴ ப்⁴ராந்தி³ர்ஸநம் || 17 ||
 து: ³கா²நி தெள³ர்மநஸ்யம் ச விஷயேஷு ச லோலதா |
 ஸ்வாஸப்ரஸ்வாஸதோ³ஷௌ ச தே³ஹுகம்போ நிரங்குஸ: |

இத்யேவமாத்³யோ தோ³ஷா யோக³விக்⁴நா: ஸ்வபா⁴வத: || 18 ||

ஈஸ்வரப்ரணிதா⁴நேந தஸ்மாத்³விக்⁴நாந் விநாஸயேத் |
மைதர்யாதி³பி⁴ர்மந:ஸூத்³தி⁴ம் குர்யாத்³யோக³ஸ்ய ஸாத⁴நம் || 19 ||

மைதர்யீம் குர்யாத் ஸுதீ⁴லோகே கருணாம் து:கி³தே ஜநே |
த⁴ர்மே⁵நுமோத³நம் குர்யாது³பக்ஷாம் ஏவ பாபிநாம் || 20 ||

ப⁴க³வத்³க்ஷேத்ரஸேவா ச ஸஜ்ஜநஸ்ய ச ஸங்க்³தி: |
ப⁴க³வச்சரிதாப்⁴யாஸோ பா⁴வநா ப்ரத்யகா³த்மந: || 21 ||

இத்யேவமாதி³பி⁴ர்யத்நை: ஸம்ஸூத்³த⁴ம் யோகி³நோ மந: |
ஸக்தம் ஸ்யாத்³திஸூக்ஷமாணம் மஹதாமபி பா⁴வநே || 22 ||

யோகா³ங்க்³காரணத்³தோ³ஷே நஷ்டே ஜ்ஞாநப்ரகாஸநம் |
அஷ்டாவங்கா³நி யோக³ஸ்ய யமோ⁵த² நியமஸ்ததா² || 23 ||

ஆஸநம் பவநாயாம: ப்ரத்யாஹாரோ⁵த² தா⁴ரண |
த⁴யாநம் ஸமாதி⁴ரித்யேவம் தாநி விஸ்தரதோ யதா² || 24 ||

அஹிம்ஸா ஸத்யமஸ்தேயம் ப்³ரஹ்மசர்யாபிக்³ரஹௌ |
யமா: பஞ்ச ப⁴வந்த்யேதே ஜாத்யாத்³யநுகு³ண மதா: || 25 ||

நியமா: ஸௌசஸந்தோஷதபோமந்த்ரேஸஸேவநா: |
யமஸ்ய நியமஸ்யாபி ஸித்³தௌ⁴ வக்ஷயே ப²லாநி ச || 26 ||

அஹிம்ஸாயா: ப²லம் தஸ்ய ஸந்நிதௌ⁴ வைரவர்ஜநம் |
ஸத்யாத்³மோக⁴வாக்த்வம் ஸ்யாத்³ஸ்தேயாத்³ரத்தஸங்க்³தி: || 27 ||

ப்³ரஹ்மசர்யாத்³வீர்யலாபோ⁴ ஜந்மதீ⁴ரபிக்³ரஹாத் |
ஸௌசாத் ஸ்வாங்க்³ஜு³ப்ஸா ஸ்யாத்³து³ர்ஜநஸ்பர்ஸவர்ஜநம் || 28 ||

ஸத்த்வஸூத்³தி:⁴ ஸௌமநஸ்யம் ஐகாத்மேந்த்³ரியவஸ்யதே |
ஆத்மத³ர்ஸநயோக்³யத்வம் மந:ஸௌசப²லம் ப⁴வேத் || 29 ||

அநுத்தமஸுகா²வாப்தி: ஸந்தோஷாத்³யோகி³நோ ப⁴வேத் |
இந்த்³ரியாணம் து காயஸ்ய ஸித்³தி:⁴ ஸ்யாத் தபஸ: ப²லம் || 30 ||

இந்த்³ரியஸ்ய து ஸித்³த⁴யா ஸ்யாத்³தூ³ராலோகாதி³ஸம்ப⁴வ: |
காயஸித்³த⁴யாணிமாதி³ ஸ்யாத் தஸ்ய தி³வ்யஸரீரிண: || 31 ||

ஜபேந தே³வதா⁴கர்ஷ: ஸமாதி⁴ஸ்த்வ ஈஸஸேவயா |
 ஆஸநம் ஸ்யாத் ஸ்தி²ரஸுக²ம் த்³வந்த்³வநாஸஸ்ததோ ப⁴வேத் || 32 ||
 பத்³மப⁴த்³ரமபூராக்²யைர்வீரஸ்வஸ்திககுக்குடை: |
 ஆஸநந்யோக³ஸாஸ்த்ரோக்தைராஸிதவ்யம் ச யோகி³பி:⁴ || 33 ||
 ப்ராணுபாநநிரோத:⁴ ஸ்யாத் ப்ராணயாமஸ்த்ரிதா⁴ ஹி ஸ: |
 கர்தவ்யோ யோகி³நோ தேந ரேசபூரககும்ப⁴கை: || 34 ||
 ரேசநாத்³ரேசகோ வாயோ: பூரணுத் பூரகோ ப⁴வேத் |
 ஸம்பூர்ணகும்ப⁴வத் ஸ்தா²நாத³சல: ஸ து கும்ப⁴க: || 35 ||
 ப்ராணயாமஸ்சதுர்த:² ஸ்யாத்³ரேசபூரககும்ப⁴காந் |
 ஹித்வா நிஜஸ்தி²திர்வாயோரவித்³யாபாபநாஸிநீ || 36 ||
 இந்த்³ரியாணம் ச சரதாம் விஷயேப⁴யோ நிவர்தநம் |
 ப்ரத்யாஹாரோ ப⁴வேத் தஸ்ய ப²லமிந்த்³ரியவஸ்யதா || 37 ||
 சித்தஸ்ய தே³ஸப³ந்த:⁴ ஸ்யாத்³தா⁴ரணு த்³விவிதா⁴ ஹி ஸா |
 தே³ஸப³ஹ்யாந்தரத்வேந பா³ஹ்ய: ஸ்யாத் ப்ராதிமாதி³க: || 38 ||
 தே³ஸாப⁴யந்தரோ ஜ்ஞேயோ நாபி⁴சக்ரஹ்ரு³தா³தி³க: |
 சித்தஸ்ய ப³ந்த⁴நம் தத்ர வ்ரு³த்திரேவ ந சாபரம் || 39 ||
 நாபி⁴சக்ராதி³தே³ஸேஷு ப்ரத்யய்ஸ்யைகதாநதா |
 த்⁴யாநம் ஸமாதி⁴ஸ்தத்தரைவ த்வாத்மந: ஸுந்யவத் ஸ்தி²தி: || 40 ||
 தா⁴ரணுதி³த்ரயே த்வ ஏகவிஷயே பாரிபா⁴ஷிகீ |
 ஸம்ஜ்ஞா ஸம்யம இத்யேஷா த்ரயோச்சாரணலாக⁴வாத் || 41 ||
 யோகி³ந: ஸம்யமஜயாத் ப்ரஜ்ஞாலோக: ப்ரவர்ததே |
 ஸம்யமஸ்ய து கர்தவ்யோ விநியோகோ³த்ர பூ⁴மிஷு || 42 ||
 பஞ்சப⁴யோ³பி யமாதி³ப⁴யோ தா⁴ரணுதி³த்ரயம் ப⁴வேத் |
 அந்தரங்க்³ம் ஹி நிர்³ஜஸமாதி:⁴ ஸ்யாத் தத: பரம் || 43 ||
 அஜித்வா த்வபராம் பூ⁴மிம் நாரோஹேத்³பூ⁴மிம் உத்தராம் |
 அஜித்வாரோஹணே பூ⁴மேர்யோகி³ந: ஸ்யுருபத்³ரவா: || 44 ||
 ஹிக்காஸ்வாஸப்ரதிஸ்யாயகர்ணத்³ந்தாக்ஷிவேத்³நா: |
 மூகதாஜட³தாகாஸஸிரோரோக³ஜ்வராஸ்த்வ் இதி || 45 ||

யஸ்யேஸ்வரப்ரஸாதே³ந யோகோ³ ப⁴வதி தஸ்ய து |
ந ரோகா:³ ஸம்ப⁴வத்யேதே யே⁵த⁴ரோத்தரபூ⁴மிஜா: || 46 ||

ஏக ஏவாகி²லோ த⁴ர்மோ பா³ல்யகௌமாரயௌவநை: |
வார்த⁴கேந து காலேந பரிணுமா³தி³விநஸ்யதி || 47 ||

பராக்³பூ⁴தஸ்ய யாதீ³டா³பிங்க³லாப்யாமஹர்நிஸம் |
காலஸ்தம் ஸமயேத் ப்ரத்யக்³ அபி⁴யாத: ஸுஷு³ம்ணயா || 48 ||

முத்திமார்க:³ ஸுஷு³ம்ணு ஸ்யாத் காலஸ்தத்தர ஹி வஞ்சித: |
சந்த்³ராதி³த்யாத்மக: காலஸ்தயோர்மார்க்³த்³வயம் ஸ்பு²டம் || 49 ||

க்ஷீராத் ஸமுத்³த்³ரு³த்³ம் த்வாஜ்யம் ந புந: க்ஷீரதாம் வ்ரஜேத் |
ப்ரு²த்³க்³ரு³தோ கு³ணேப்யஸ்து பூ⁴யோ நாத்மா கு³ணீ ப⁴வேத் || 50 ||

யதா² நீதா ரஸேந்த்³ரேண தா⁴தவ: ஸாதகும்ப⁴தாம் |
புநரா³வ்ரு²த்தயே ந ஸ்யஸ்தத்³வதா³த்மாபி யோகி³நாம் || 51 ||

நா³சக்ரக்³திர்ஜ்ஞேயா யோக³ம்ப்யஸ்யதாம் ஸதா³ |
ஸுஷு³ம்ணு மத்⁴யவம்ஸாஸ்தி²த்³வாரேண து ஸிரோக³தா || 52 ||

இடா³ ச பிங்க³லா க்⁴ராணப்ரதே³ஸே ஸவ்யத்³க்ஷிணே |
இடா³ சந்த்³ரஸ்ய மார்க:³ ஸ்யாத் பிங்க³லா து ரவேஸ்ததா² || 53 ||

குஹூரதோ⁴க³தா விங்க³ம் வ்ரு³ஷ்ணம் பாயுமப்யஸௌ |
விஸ்வோத்³ரா தா⁴ரணு ச ஸவ்யேதரகா³ க்ரமாத் || 54 ||

ஸவ்யேதராங்க³ விஜ்ஞேயௌ ஹஸ்திஜிஹ்வா யஸஸ்விநீ |
ஸரஸ்வதீ து ஜிஹ்வா ஸ்யாத் ஸுஷு³ம்நாப்ரு³ஷ்ட²நிர்க³தா || 55 ||

தத்பார்ஸ்வயோ: ஸ்தி²தௌ கர்ணௌ ஸங்கி²நீ ச பயஸ்விநீ |
கா³ந்தா⁴ரீ ஸவ்யநேத்ரம் ஸ்யாந் நேத்ரம் பூஷா ச த³க்ஷிணம் || 56 ||

ஜ்ஞாநகர்மேந்த்³ரியாணி ஸ்யுர்நாட்³ய: கண்டா²த்³விநி:ஸ்ரு³தா: |
நாட்³யோ ஹி யோகி³நாம் ஜ்ஞேயா: ஸிரா ஏவ ந சாபரா: || 57 ||

ப்ராணுதி³வாயுஸஞ்சாரோ நா³ஷ்வேவ யதா² ததா² |
ஜ்ஞாதவ்யோ யோக³ஸாஸ்த்ரேஷு தத்³வ்யாபாரஸ்ச த்³ரு³ஸ்யதாம் || 58 ||

யோகீ³ து ஸம்யமஸ்தா²நே ஸம்யமாத் ஸர்வவித³ப⁴வேத் |

பூர்வஜாதிபரிஜ்ஞாநம் ஸம்ஸ்காரே ஸம்யமா³த³ப⁴வேத || 59 ||

ஹஸ்த்யாதீ³நாம் ப³லாநி ஸ்யுர்ஹஸ்த்யாதி³ஸ்தா²நஸம்யமா³த் |
மைதர்யாதி³ லப⁴தே யோகீ³ மைதர்யாதி³ஸ்தா²நஸம்யமா³த் || 60 ||

சந்த³ரே ஸ்யாத் ஸம்யமா³த் தஸ்ய தாரகாவ்யுஹவேத³நம் |
த⁴ருவே த³க³திவிஜ்ஞாநம் ஸூர்யே ஸ்யாத்³ப⁴வநேஷு தீ⁴ || 61 ||

காயவ்யுஹபரிஜ்ஞாநம் நாபி⁴சக்ரே து ஸம்யமா³த் |
க்ஷு³த்பிபாஸாநிவ்ரு³த்தி: ஸ்யாத் கண்ட²க்ஷபே து ஸம்யமா³த் || 62 ||

க்ஷம்நா³யாம் ப⁴வேத ஸ்தை²ர்யம் ஊ³ர்த⁴வஜ்யோதிஷி ஸித்³த⁴:⁴ |
ஜிஹ்வாக்³ரே ரஸஸம்வித் ஸ்யாந் நாஸாக்³ரே க³ந்த⁴வேத³நம் || 63 ||

அப்யாஸாதீ³நிஸம் தஸ்மா³தீ³தே³ஹகாந்தி: ஸாபா⁴க்ரு³தி: |
க்ஷு³தா³தி³விநிவ்ரு³த்திஸ்ச ஜாயதே வத்ஸரா³ர்த⁴: || 64 ||

ஸம்வத்ஸரேண விவிதா⁴ ஜாயந்தே யோக³ஸித்³த⁴:ய: |
யதே²ஷ்டசரிதம் ஜ்ஞாநமதீ³தா³யர்த²கோ³சரம் || 65 ||

ஸ்வதே³ஹேந்த³ரியஸம்ஸூ³தி³ர்ஜராமரணஸங்க்ஷய: |
வைராக்³யேண நிவ்ரு³த்தி: ஸ்யாத் ஸம்ஸாரே யோகி³நோ³சிராத் || 66 ||

அணிமா³த்யஷ்டகம் தஸ்ய யோக³ஸித்³த⁴:ஸ்ய ஜாயதே |
தேந முக்திவிரோதோ⁴ ந ஸிவஸ்யேவ யதா² ததா² || 67 ||

அணிமா லகி⁴மா சைவ மஹிமா ப்ராப்திரீ³ஸிதா |
ப்ராகாம்யம் ச ததே²ஸித்வம் வஸித்வம் யத்ர காமத³ம் || 68 ||

இதி ஸர்வதர்³ஸநஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹே பதஞ்ஜலிஸேஸ்வரஸாங்க்²யபக்ஷா நாம
த³ஸமம் ப்ரகரணம் |

11. வேத³வ்யாஸோக்தோ பா⁴ரதபக்ஷ:

ஸர்வஸாஸ்த்ராவி³ரோதே⁴ந வ்யாஸோக்தோ பா⁴ரதே த்³விஜை: |
க்³ரு³ஹ்யதே ஸாங்க்²யபக்ஷாத்³தி⁴ வேத³ஸாரோ³த² வைதி³கை: || 1 ||

புருஷ: ப்ரக்ரு³திஸ்சேதி த்³வ்யாத்மகமித³ம் ஜக³த் |
பர: ஸ்யாநஸ்தந்மாத்ரபு³ரே து புருஷ: ஸம்ரு³: || 2 ||

தந்மாத்ரா: ஸூக்ஷ்மபூ⁴தாநி ப்ராயஸ்தே த்ரி³கு³: ஸம்ரு³: ||

ப்ரக்ரு³திர்கு³ணஸாம்யம் ஸ்யாத்³கு³ண: ஸத்த்வம் ரஜஸ்தம: || 3 ||

ப³ந்த⁴ பும்ஸோ கு³ணவேஸோ முக்திர்கு³ணவிவேகதீ⁴ |

கு³ணஸ்வபா⁴வைராத்தமா ஸ்யாது³த்தமோ மத்யமோ⁵த⁴ம: || 4 ||

உத்தம: ஸாத்த்விக: ஸ்வேஷ்மப்ரக்ரு³தி: ஸ ஜலாத்மக: |

ராஜஸோ மத்யமோ ஹ்யாத்மா ஸ பித்தப்ரக்ரு³திர்மத: || 5 ||

அத⁴மஸ்தாமஸோ வாதப்ரக்ரு³திர்யத் தமோ மருத் |

ஸத்த்வம் ஸூக்லம் ரஜோ ரக்தம் தூ⁴ம்ரம் க்ரு³ஷ்ணம் தமோ மதம் || 6 ||

ஜலாக்³நிபவநாத்மாந: ஸூக்லரக்தாஸிதாஸ்தத: |

தத்ததா³காரசேஷ்டாத்³யைர்லக்ஷ்யந்தே ஸாத்த்விகாத்³ய: || 7 ||

ப்ரியங்கு³து³ர்வாஸஸ்த்ராப்³ஜஹேமவர்ண: கபா²த்மக: |

கூ³டா⁴ஸ்தி³ப³ந்த⁴ ஸுஸ்நிக்³த⁴ப்ரு³து²வக்ஷா ப்³ரு³ஹத்தம: || 8 ||

க³ங்⁴ரோ மாம்ஸல: ஸௌம்யோ க³ஜகா³மீ மஹாமநா: |

ம்ரு³த³ங்க்³நாதோ³ மதோ⁴வீ த³யாலு: ஸத்யவாக்³ ரு³ஜு: || 9 ||

க்ஷுத்த்ரு³த்³ து:³க²பரிக்லேஸைரதப்தோ க⁴ர்மதஸ்ததா² |

அநேகபுத்ரப்⁴ரு³த்யாட்⁴யோ பூ⁴ரிஸூக்ரோ ரதிக்ஷம: || 10 ||

த⁴ர்மாத்மா மிதபா⁴ஷீ ச நிஷ்ரு²ம் வக்தி ந க்வசித் |

பா³ல்யே⁵ப்யரோத³நோலோலோ ந பு³பூ⁴க்ஷார்தி³தோ ப்⁴ரு³ஸம் || 11 ||

பூ⁴ங்க்தே⁵ஸ்பம் மது⁴ர்ம் கோஷ்ணம் ததா²பி ப³லவாநஸௌ |

அப்ரதீகாரதோ வைரம் சிரம் கூ³ட⁴ம் வஹத்யஸௌ || 12 ||

த⁴ரு³தி³பு³த்³தி⁴:⁴ ஸம்ரு³தி: ப்ரீதி: ஸுக²ம் லஜ்ஜாங்க்³லாக⁴வம் |

ஆந்ரு³ண்யம் ஸமதாரோக்³யமகார்பண்யமசாபலம் || 13 ||

இஷ்டாபூ³ர்தவிஸேஷாணம் க்ரத்ராநாமவிகத்த²நம் |

தா³நேந சாநுக்³ரஹணமஸ்ப்ரு³ஹா ச பரார்த²த: || 14 ||

ஸர்வபூ⁴தத³யா சேதி கு³ணர்ஜ்ஞேயோ⁵த்ர ஸாத்த்விக: |

ரஜோகு³ணபரிச்சே²த்³யோ ராஜஸோத்ர யதா² ஜந: || 15 ||

ரஜ: பித்தம் ததே³வாக்³நிரக்³நிஸ்தத் பித்தஜஸ்து வா |

தீவ்ரத்ரு³ஷ்ணே பு³பூ⁴க்ஷார்த: பைத்திகோ⁵மிதபோ⁴ஜந: || 16 ||

பிங்க்³கேஸோ⁵ல்பரோமா ச தாம்ரவக்த்ராங்க்⁴ரிஹஸ்தக: |
 க்⁴ர்மாஸஹிஷ்ணுருஷ்ணங்க: ³ ஸ்வேத³ந: பூதிக்³ந்த⁴யுக் || 17 ||
 ஸ்வஸ்தோ² விரேசநாதே³வம் ம்ரு³து³கோஷ்டோ²5திகோபந: |
 ஸரீர: ஸுசரிதோ மாநீ க்³லேஸபீ⁴ரும்ச பண்டி³த: || 18 ||
 மால்யாநுலேபநாதீ³ச்ச²ரதிஸ்வச்சோ²ஜ்ஜ்வலாக்ரு³தி: |
 அல்பஸூக்³லோ⁵ல்பகாமம்ச காமிரீநாமநீ³ப்ஸித: || 19 ||
 பா³ல்யேபி பஸிதம் த⁴த்தே ரக்தரோமாத² நீலிகாம் |
 ப³லீ ஸாஹஸிகோ போ⁴கீ³ ஸம்ப்ராப்தவிப⁴வ: ஸதா³ || 20 ||
 பு⁴ங்க்தே⁵திமது⁴ரம் சார்த்³ரம் ப⁴க்ஷயம் கட்வம்லநிஸ்ப்ரு³ஹ: |
 நாத்யுஷ்ணபோ⁴ஜீ பாநீயமந்தரா ப்ரசரம் பிப³ந் || 21 ||
 நேத்ரம் தந்வ் அல்பபக்ஷமாஸ்ய ப⁴வேச்ச²தஜலப்ரிய: |
 கோபேநார்காபி⁴தாபேந ராக³மாஸு ப்ரியாதி ச || 22 ||
 அத்யாகி³த்வமகாருண்யம் ஸுக²து: ³கோ²பஸேவநம் |
 அஹங்காராத்³ஸத்காரம்சிந்தா வைரோபஸேவநம் || 23 ||
 பரபா⁴ர்யாபஹரணம் ஹ்ரீ⁴நாஸோ⁵நா³ர்ஜவம் த்விதி |
 ராஜஸஸ்ய கு³ண: ப்ரோக்தாஸ்தாமஸஸ்ய கு³ண யதா² || 24 ||
 அதர்⁴மஸ்தாமஸோ ஜ்ஞேயஸ்தாமஸோ வாதிகோ ஜந: |
 அத⁴ந்யோ மத்ஸரோ சோர: ப்ராக்ரு³தோ நாஸ்திகோ ப்⁴ரு³ஸம் || 25 ||
 தீ³ர்க்⁴ஸ்பு²டிகேஸாந்த: க்ரு³ஸ: க்ரு³ஷ்ணே⁵திலோமஸ: |
 அஸ்திக்³த⁴விரலஸ்து²லத³ந்தோ தூ⁴ஸரவிக்³ரஹ: || 26 ||
 சஞ்சலாஸ்ய த்⁴ரு³தி³ர்பு³தி⁴ஸ்சேஷ்டா த்³ரு³ஷ்டிக்³தி: ஸம்ரு³தி: |
 ஸௌஹார்த³மஸ்தி²ரம் தஸ்ய ப்ரலாபோ⁵ஸங்க்³த: ஸதா³ || 27 ||
 ப³ஹ்வாஸீ ம்ரு³க³யாஸீலோ மலிஷ்ட: ² கலஹப்ரிய: |
 ஸீதாஸஹிஷ்ணுஸ்பலோ தோ³ஷதீ⁴ர்ஜர்ஜஸ்வர: || 28 ||
 ஸந்நஸக்தசலாலாபோ கீ³தவாத்³யரத: ஸதா³ |
 மது⁴ராத்³யுபபோ⁴கீ³ ச ப⁴க்ஷயபக்வாம்ஸஸ்ப்ரு³ஹ: || 29 ||
 அல்பபித்தகப: ² ப்ரேக்ஷயோ⁵ஸ்வல்பநித்³ரோ⁵ல்பஜீவந: |
 ஏவமாதி³கு³ணர்ஜ்ஞேயஸ்தாமஸோ வாதிகோ ஜந: || 30 ||

பஞ்சபூ⁴தகு³ணந் வக்ஷயே த்ரைகு³ண்யாந் நாதிபே⁴தி³ந: |
 ஜங்க்³மாநாம் ச ஸர்வேஷாம் ஸரீரே பஞ்ச தா⁴தவ: |
 ப்ரத்யேகஸ: ப்ரபி⁴தி³யந்தே யை: ஸரீரம் விசேஷ்டதே || 31 ||
 த்வக் ச மாம்ஸம் ததா²ஸ்தீ²நி மஜ்ஜா ஸ்நாயு³பஞ்ச பஞ்சம: |
 இத்யேததி³ஹு ஸங்கா⁴தம் ஸரீரே ப்ரு³தி²வீமயம் || 32 ||
 தேஜோ ஹயக்³நிஸ்ததா² க்ரோத⁴ப்சக்ஷு³ருஷ்மா ததை²வ ச |
 அக்³நிர்ஜயதே யச்ச பஞ்சாக்³நேயா: ஸரீரிண: || 33 ||
 ப்ரோத்ரம் க்⁴ராணம் ததா²ப்யஞ்ச ஹ்ரு³த்யம் கோஷ்ட²ம் ஏவ ச |
 ஆகாஸாத் ப்ராணிநாம் ஏதே ஸரீரே பஞ்ச தா⁴தவ: || 34 ||
 ப்லேஷ்மா பித்தமத² கே²தோ³ வஸா ஸோணிதம் ஏவ ச |
 இத்யாப: பஞ்சதா⁴ தே³ஹே ப⁴வந்தி ப்ராணிநாம் ஸதா³ || 35 ||
 ப்ராணாத் ப்ரணீயதே தே³ஹீ வ்யாநாத்³வ்யாயச்ச²தே ததா² |
 க³ச்ச²த்யபாநோ⁵த⁴ப்சைவ ஸமாநோ ஹ்ரு³த்யவஸ்தி²த: || 36 ||
 உதா³நாது³ச்ச²வஸிதி ச ப்ரதிபே⁴தா³ச்ச பா⁴ஷதே |
 இத்யேதே வாயவ: பஞ்ச சேஷ்டயந்தீ³ஹு தே³ஹிநம் || 37 ||
 இஷ்டஸ்சாநிஷ்டக்³ந்த⁴ப்ச மது⁴ர: கடுரேவ ச |
 நிர்ஹாரீ ஸங்க்³த: ஸ்நிக்³தோ⁴ ருக்ஷா விஸத³ ஏவ ச |
 ஏவம் நவவிதோ⁴ ஜ்ஞேய: பார்தி²வோ க³ந்த⁴விஸ்தர: || 38 ||
 மது⁴ரோ லவணஸ்திக்த: கஷாயோ⁵ம்ஸ: கடுஸ்ததா² |
 ஏவம் ஷட்³வித⁴விஸ்தாரோ ரஸோ வாரிமய: ஸ்ம்ரு³த: || 39 ||
 ஹர்ஸவோ தீ³ர்க⁴ஸ்ததா² ஸ்தூ²லப்சதுரஸ்ரோ⁵த² வ்ரு³த்தவாந் |
 ஸூக்ஸ: க்ரு³ஷ்ணஸ்ததா² ரக்தோ நீல: பீதோ⁵ருணஸ்ததா² || 40 ||
 கடி²நஸ்சிக்கண: ப்லக்ஷண: பிச்சி²லோ ம்ரு³து³தா³ருண: |
 ஏவம் ஷோட³ஸவிஸ்தாரோ ஜ்யோதீ³ருபோ கு³ண: ஸ்ம்ரு³த: || 41 ||
 உஷ்ண: ஸீத: ஸுகோ² து:க:² ஸ்நிக்³தோ⁴ விஸத³ ஏவ ச |
 ததா² க²ரோ ம்ரு³து³ ருக்ஷா லகு⁴ர்கு³ருதரோ⁵பி ச |
 ஏவக்³ த்³வாத்³ஸவிஸ்தாரோ வாயவ்யோ கு³ண உச்சயதே || 42 ||

ஷட்³ஜர்ஷபௌ⁴ ச கா³ந்தா⁴ரோ மத்⁴யம: பஞ்சமஸ்ததா² |
தை⁴வதோ நிஷத⁴ஸ்சைவ ஸப்தைதே ஸப்த³ஜா கு³ண: || 43 ||

ஆகாஸஜம் ஸப்த³மாஹுரேபி⁴ர்வாயுகு³ண: ஸஹ |
அவ்யாஹுதைஸ்சேதயதே ந வேத்தி விஷமஸ்தி²தை: || 44 ||

ஆப்யாய்யந்தே ச தே நித்யம் தா⁴தவஸ்தைஸ்து பஞ்சபி: ⁴ |
ஆபோ⁵க³நிர்மருதஸ்சைவ நித்யம் ஜாக்³ரதி தே³ஹிஷு || 45 ||

சதுர்வ்யூஹாத்மகோ விஷ்ணுஸ்சதுர்தை⁴வாகரோஜ்ஜக³த் |
ப்³ரஹ்மக்ஷத்ரியவிட்³ஸூத்³ராம்ஸ்சதுர்வர்ணந் கு³ணாத்மகாந் || 46 ||

விப்ர: ஸூக்லோ ந்ரு³போ ரக்த: பீதோ வைஸ்யோ⁵ந்த்யஜோஸிதி: |
விஸ்த்ரு³த்ய த⁴ர்மஸாஸ்த்ரே ஹி தேஷாம் கர்ம ஸமீரிதம் || 47 ||

ஏகஸ்மிந்ந் ஏவ வர்ணே து சாதூர்வர்ண்யே கு³ணாத்மகம் |
மோக்ஷத⁴ர்மே⁵தி⁴காரித்வஸித்³த⁴யே முநிரப்⁴யதா⁴த் || 48 ||

ஸ கர்மதே³வதாயோக³ஜ்ஞாநகாண்டே³ஷ்வ அநுக்ரமாத் |
ப்ரவர்தயதி தத்கர்மபரிபாகக்ரமம் வித³ந் || 49 ||

ரு³ஜ்வ: ஸூத்³த⁴வர்ணாபா: ⁴க்ஷமாவந்தோ த³யாலவ: |
ஸ்வத⁴ர்மநிரதா யே ஸ்யஸ்தே த்³விஜேஷு த்³விஜாதய: || 50 ||

காமபோ⁴க³ப்ரியாஸ்தீக்ஷண: க்ரோத⁴நா: ப்ரியஸாஹஸா: |
த்யக்தஸ்வத⁴ர்மா ரக்தாங்கா³ஸ்தே த்³விஜா க்ஷத்ரதாம் க³தா: || 51 ||

கோ³ஷு வ்ரு³த்திம் ஸமாதா⁴ய பீதா: க்ரு³ஷ்யபஜீவிந: |
ஸ்வத⁴ர்மாந் நாநுதிஷ்ட²ந்தி தே த்³விஜா வைஸ்யதாம் க³தா: || 52 ||

ஹிம்ஸாந்ரு³தப்ரியா லுப்³தா: ⁴ஸர்வகர்மோபஜீவிந: |
க்ரு³ஷ்ண: ஸௌசபரிப⁴ர்ஷ்டாஸ்தே த்³விஜா: ஸூத்³ரதாம் க³தா: || 53 ||

ஸமயாசாரநி:ஸேஷக்ரு³த்யபே⁴தை³ர்விமோஹயந் |
மோக்ஷதோ³ விஷ்ணுரேவ ஸ்யாத்³தே³வதை³தேயரக்ஷஸாம் || 54 ||

சதுர்பி⁴ர்ஜந்மபி⁴ர்முக்திர்³வேஷேண ப⁴ஜதஸ்தவ |
ப⁴வேதி³தி வரோ த³த்த: புண்ட³ரீகாய விஷ்ணுநா || 55 ||

ரஜ:ஸத்த்வதமோமார்கை³ஸ்ததா³த்மாந: ஸ்வகர்மபி: ⁴ |
ப்ராப்யதே விஷ்ணுரேவைகோ தே³வதை³த்யநிஸாசரை: || 56 ||

ப்³ரஹ்மவிஷ்ணுஹராக்²யாபி:⁴ ஸ்ரு³ஷ்டிஸ்தி²திலயாநபி |
ஹரிவேவ கரோத்யேகோ ரஜு:ஸத்த்வதமோவஸாத் || 57 ||

ஸாத்த்விகாஸ்த்ரித³ஸா: ஸர்வே த்வஸுரா ராஜஸா மதா: |
தாமஸா ராக்ஷஸா ஸீலப்ரக்ரு³த்யாக்ரு³திவ்ரணத: || 58 ||

த⁴ர்ம: ஸுராணாம் பக்ஷ: ஸ்யாத³த⁴ர்மோ⁵ஸுரரக்ஷஸாம் |
பிஸாசாதே³ரத⁴ர்ம: ஸ்யாதே³ஷாம் லக்ஷம ரஜஸ்தம: || 59 ||

ஈஸ்வராஜ்ஞாநமந்விச்சே²ச்ச²நியமிச்சே²த³து⁴தாஸநாத் |
ஆரோக்³யம் பா⁴ஸ்கராதி³ச்சே²ந்மோக்ஷமிச்சே²ஜ்ஜநார்த்³நாத் || 60 ||

யஸ்மிந் பக்ஷே து யோ ஜாத: ஸுரோ வாய்யஸுரோ⁵பி வா |
ஸ்வத⁴ர்ம ஏவ தஸ்ய ஸ்யாத³த⁴ர்மே⁵ப்யத்ர த⁴ர்மவித் || 61 ||

வேத³த்ரயோக்தா யே த⁴ர்மாஸ்தே⁵நுஷ்டே²யாஸ்து ஸாத்த்விகை: |
அத⁴ர்மோ⁵த²ர்வவேதோ³க்தோ ராஜஸஸ்தாமஸை: ஸ்ரித: || 62 ||

விஷ்ணுக்ரமணபர்யந்தோ யோகோ³ஸ்மமாகம் யதா² ததா² |
ராஜஸஸ்தாமஸைப்³ரஹ்மருத்³ராவ் இஜ்யெள து தத்³கு³ணௌ || 63 ||

நிஜத⁴ர்மபதா²யாதாநநுக்³ரு³ஹ்ணாத்யஸௌ ஹரி: |
முச்ச்யதே நிஜத⁴ர்மேண பரத⁴ர்மோ ப⁴யாவஹ: || 64 ||

ஏக ஏவ பரோ விஷ்ணு: ஸுராஸுரநிஸாசராந் |
த்ரிகு³ணநுகு³ணம் நித்யமநுகு³ரு³ஹ்ணதி லீலயா || 65 ||

இதி ஸர்வத³ர்ஸநஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹே வேத³வ்யாஸோக்தோ பா⁴ரதபக்ஷா
நாமகாத³ஸம் ப்ரகரணம் |

12. வேதா³ந்தபக்ஷ:

வேதா³ந்தஸாஸ்த்ரஸித்³தா⁴ந்த: ஸங்க்ஷேபாத³த² கத்²யதே |
தத்³ர்த²ப்ரவண: ப்ராய: ஸித்³தா⁴ந்தா: பரவாதி³நாம் || 1 ||

ப்³ரஹ்மார்பணக்ரு³தை: புண்யைப்³ரஹ்மஜ்ஞாநாதி⁴காரிபி:⁴ |
தத் த்வமஸ்யாதி³வாக்யார்தோ² ப்³ரஹ்ம ஜிஜ்ஞாஸ்யதே பு³தை:⁴ || 2 ||

நித்யாநித்யவிவேகித்வமிஹாமுத்ரப²லாஸ்ப்ரு³ஹா |

ஸமோ த³மோ முமுக்ஷுத்வம் யஸ்ய தஸ்யாதி⁴காரிதா || 3 ||

தத் த்வமஸ்யேவ நாந்யஸ்த்வம் தச்ச²ப்³தா³ர்த:² பரேஸ்வர: |
த்வம்ஸப்³தா³ர்தோ² புரோவர்தீ திர்யங்மர்த்யாதி³கோ⁵பர: || 4 ||

தாதா³த்ம்யமஸி ஸப்³தா³ர்தோ² ஜ்ஞேயஸ்தத்த்வம்பதா³ர்த²யோ: |
ஸோ⁵யம் புருஷ இத்யாதி³ வாக்யே தாதா³த்ம்யவந் மத: || 5 ||

ஸ்யாந் மதம் தத் த்வமஸ்யாதி³வாக்யம் ஸித்³தா⁴ர்த²போ³த⁴நாத் |
கத²ம் ப்ரவர்தகம் பும்ஸாம் விதி⁴ரேவ ப்ரவர்தக: || 6 ||

ஆத்மா ஜ்ஞாதவ்ய இத்யாதி³விதி⁴பி:⁴ ப்ரதிபாதி³தா: |
யஜுமாநா: ப்ரஸஸ்யந்தே தத்த்வவாதை³ரிஹாரு²ண: || 7 ||

பு³த்³த⁴ந்த³நியஸா⁴ரேப்⁴யோ பி⁴ந்ந ஆத்மா விபு⁴ர்த⁴ருவ: |
நாநாபூ⁴த: ப்ரதிக்ஷேத்ரமர்த²வித்திஷு பா⁴ஸதே || 8 ||

வ்யர்தா²தோ ப்³ரஹ்மஜிஜ்ஞாஸா வாக்யஸ்யாந்யபரதவத: |
அத்ர ப்³ரும: ஸமாதா⁴நம் ந விங் ஏவ ப்ரவர்தக: || 9 ||

இஷ்டஸாத⁴நதாஜ்ஞாநாத³பி லோக: ப்ரவர்ததே |
புத்ரஸ்தே ஜாத இத்யாதெள³ விதி⁴ருபோ ந தாத்³ரு³: || 10 ||

ஆத்மா ஜ்ஞாதவ்ய இத்யாதி³வித⁴யஸ்த்வ ஆருணே ஸ்தி²தா: |
போ³த⁴ம் வித³த⁴தே ப்³ரஹ்மண்யஜ்ஞாநாத்³ப்⁴ராந்தசேதஸாம் || 11 ||

ஸ்யாதே³தத் காம்யகர்மாணி ப்ரதிஸித்³தா⁴நி வர்ஜயந் |
விஹிதம் கர்ம குர்வாண: ஸூத்³தா⁴ந்த:கரண: புமாந் |
ஸ்வயம் ஏவ ப⁴வேஜ்ஜ்ஞாநீ கு³ருவாக்யாநபேக்ஷயா || 12 ||

தத³யுக்தம் ந விஜ்ஞாநம் கர்மபி:⁴ கேவலைப்⁴வேத் |
கு³ருப்ரஸாத³ஜந்யம் ஹி ஜ்ஞாநமித்யுக்தமாரு²ண: || 13 ||

ப்ரத்யக் ப்ரவணதாம் பு³த்³தே:⁴ கர்மாண்யுத்பாத்³ய ஸக்தித: |
க்³ரு³தார்தா²ந்யஸ்தமாயாந்தி ப்ரா³வ்ரு³ந்தே க⁴நா இவ || 14 ||

ப்ரத்யக்ப்ரவணபு³த்³தே⁴ஸ்து ப்³ரஹ்மஜ்ஞாநாதி⁴காரிண: |
ஸ்யாதே³வ ப்³ரஹ்மஜிஜ்ஞாஸா தத் த்வமஸ்யாதி³பி⁴ர்து³ரோ: || 15 ||

தத் த்வமஸ்யாதி³ வாக்யெளகோ⁴ வ்யாக்²யாதோ ஹி புந: புந: |
கு³ர்வநுக்³ரஹ்நீநஸ்ய நாத்மா ஸம்யக் ப்ரகாஸதே || 16 ||

ஆத்மாவித்³யாநிமித்தோத்த:² ப்ரபஞ்ச: பாஞ்சபௌ⁴திக: |

நிவர்ததே யதா² துச்ச²ம் ஸரீரபு⁴வநாத்மகம் |

ததா² ப்³ரஹ்மவிவர்தம் து விஜ்ஞேயமகி²லம் ஜக³த் || 17 ||

வேதா³ந்தோக்தாத்மவிஜ்ஞாநவிபரீதமதிஸ்து யா |

ஆத்மந்யவித்³யா ஸாநாதி:³ ஸ்தூ²லஸூக்ஷமாத்மநா ஸ்தி²தா || 18 ||

ஆத்மந: க²ம் ததோ வாயுர்வாயோரக்³நிஸ்ததோ ஜலம் |

ஜலாத் ப்ரு²தி²வ்யபூ⁴த்³பூ⁴மேர்வரீஹ்யாத்³யௌஷத⁴யோ⁵ப⁴வந் || 19 ||

ஓஷதி⁴ப⁴யோ⁵ந்நமந்நாத் து புருஷ: பஞ்சகோஸவாந் |

அபஞ்சீக்ரு²த்தந்மாத்ர: ஸூக்ஷமபூ⁴தாத்மகோ ஜந: |

ஸ்தூ²லீப⁴வதீ தத்³பே⁴த³ஸ்திர்யந்ரஸூராத்மக: || 20 ||

த⁴ர்மாதிக்யே து தே³வத்வம் திர்யக்த்வம் ஸ்யாத³த⁴ர்மத: |

தயோ: ஸாம்யே மநுஷ்யத்வமிதி த்ரேதா⁴ து கர்மபி:⁴ || 21 ||

த்வக³ஸ்ரு²ந்மாம்ஸமேதோ³ஸ்தி²மஜ்ஜாஸூக்ராணி தா⁴தவ: |

ஸப்தாந்நபரிணாமா: ஸ்யு: பும்ஸ்த்ரீத்வமபி ந ஸ்வத: || 22 ||

ஸூக்ராதி⁴க்யே புமாந் க³ர்பே⁴ ரக்தாதி⁴க்யே வதூ⁴ஸ்ததா² |

நபும்ஸகம் தயோ: ஸாம்யே மாதூ: ஸஞ்ஜாயதே ஸதா³ || 23 ||

மஜ்ஜாஸ்தி²ஸநாயவ: ஸூக்ராத்த³ரக்தாத் த்வந்மாம்ஸஸோணிதா: |

ஷட்கோஸாக்²யம் ப⁴வேதே³தத் பிதுர்மாதூஸ்த்ரயம் த்ரயம் || 24 ||

பு³பு⁴க்ஷா ச பிபாஸா ச ஸோகமோஹௌ ஜராம்ரு²தௌ |

ஷரு³ர்மய: ப்ராணபு³த்³தி⁴தே³ஹேஷு ஸ்யாத்³த்³வயம் த்³வயம் || 25 ||

ஆத்மத்வேந ப்⁴ரமந்த்யத்ர வாதி³ந: கோஸபஞ்சகே |

அந்நப்ராணமநோஜ்ஞாநமயா: கோஸாஸ்ததா²த்மந: || 26 ||

ஆநந்த³மயகோஸஸ்ச பஞ்சகோஸா இதீரிதா: |

மயங்விகாரே விஹித இத்யாநந்த³மயோ⁵ப⁴யஸந் || 27 ||

க்³ரு²ஹ்ணத்தயந்மயாத்மாநம் தே³ஹம் லோகாயத: க²லு |

தே³ஹை: பரிமிதம் ப்ராணமயமாரஹதா விது:³ || 28 ||

விஜ்ஞாநமயமாத்மாநம் பௌ³த்³தா⁴ க்³ரு²ஹ்ணந்தி நாபரம் |

ஆநந்த³மயமாத்தமாநம் வைதி³கா: கேசிதூ³சிரே || 29 ||

அஹங்காராத்மவாதீ³ து ப்ராஹ ப்ராயோ மநோமயம் |
கர்த்ரு³த்வாதி³பி⁴ரஸ்ப்ரு³ஷ்டோ க்³ராஹ்ய அந்யதா²விந்மதே || 30 ||

கர்த்ரு³த்வம் கர்மகாண்ட³ஸ்தை²ர்தே³வதாகாண்ட³மாஸ்ரிதை: |
அவஸ்யாஸ்யணீயம் ஹி நாந்யதா² கர்ம வித்⁴யதி || 31 ||

வஸந்தே ப்³ராஹ்மணோ⁵த்ராக்³நீந் ஆத³தீ⁴தேதி வை விதௌ⁴ |
தே³ஹோ வாத்தம்விஸரிஷ்டோ வா கோதி⁴கா⁴ து கர்மணி || 32 ||

அசேதநத்வாத்³தே³ஹஸ்ய ஸ்வர்க்³காமாத்³யஸம்⁴வாத் |
ந ஜாக்⁴ஊதி கர்த்ரு³த்வம் நாஸித்வாத் தத்ர கர்மணி || 33 ||

ஆத்மநோ ப்³ராஹ்மணத்வாதி³ஜாதி³ரேவ ந வித்³யதே |
ஜாதிவர்ணாஸ்ரமாவஸ்தா²விகாரே⁴யோ⁵பி ஸோ⁵பு: || 34 ||

விஸரிஷ்டோ நாபு: கஸ்சித்³வித்³யதே தே³ஹதே³ஹிநோ: |
அத: கால்பநிக: கர்தா விஜ்ஞேயஸ்தத்ர கர்மணி || 35 ||

நேதி நேத்யுச்ச்யமாநே து பஞ்சகோஸே க்ரமேண ய: |
பா⁴ஸதே தத்பரம் ப்³ரஹ்ம ஸ்யாத்³வித்³யா ததோ⁵ந்யதா² || 36 ||

ஆத்மஸ்வரூபமாச்சா²த்³ய விஷ்ணுபாந் ஸா கரோத்யலம் |
அஹங்காராக்²யவிஷ்ணு: காமாத் கர்ம²லம் ஸதா³ || 37 ||

மூலபூ⁴தோ⁵ஸ்கி²லப்⁴ராந்தே³ர்பி³ப்⁴ராணோ து:³க²ஸந்ததிம் |
வ்யவஹாராந் கரோத்யுச்சை: ஸர்வாந் லௌகிகவைதி³காந் |
மாத்த்ரு³மாநப்ரமேயாதி³பி⁴ந்நாந் ஸர்வஸ்ய ஸத்யவத் || 38 ||

நிஷ்க்ரியஸ்ய த்வஸங்க்³ஸ்ய சிந்மாத்த்ரஸ்யாத்மந: க²லு |
ஸ்வதோ ந வ்யவஹாரோ⁵யம் ஸம்⁴வத்யநபேக்ஷிண: || 39 ||

ஜட³ஸ்சேத்யஹங்காரஸ்சைதந்யாத்⁴யாஸநாத்³த்⁴ருவம் |
அந்யவஸ்த்வந்தராத்⁴யாஸாதா³த்மாந்யத்வேந பா⁴ஸதே || 40 ||

இத³ம் அம்ஸோ த்³விதா⁴பூ⁴தஸ்தத்ர ப்ராண: க்ரியாஸ்ய: |
ஜ்ஞாநாதா⁴ரோ⁵பு⁴ரோ பு³த்³தி⁴ர்மந இத்யம்ஸ ஈநித: || 41 ||

தஸ்ய சேஷ்டாத்³யோ⁵பி⁴ஷ்டா: ப்ராணாத்³யா: பஞ்ச வாயவ: |
கரணாத்³யா: க்ரியாபே⁴த³வாகா³தி³த்³வாரகாஸ்ததா² |

த்³விதா⁴ந்த:கரணம் பு³த்³தி⁴ர்மந: கார்யவஸாதி³ஹ || 42 ||

ஆத்மைவ கேவல: ஸாக்ஷாத்³ஹம்பு³த்³தௌ⁴ து பா⁴தி சேத் |
க்ரு³ஸோ⁵ஸ்மீதி மதௌ பா⁴தி கேவலோ நேதி தத்³வத்³ || 43 ||

க்ரு³ஸாத்³யோ⁵தர த்³ரு³ஸ்யத்வாந் நாத்மத⁴ர்மா யதா² மதா: |
முகாத்³யோ⁵பி தே³ஹஸ்தா² நாத்மத⁴ர்மாஸ்ததை²வ ச || 44 ||

மாத்ரு³மாநப்ரமேயேப்⁴யோ பி⁴ந்ந ஆத்மாத்த்மவிந்மதே |
ததை²வ சோபபாத்³ய: ஸ்யாந் நிரஸ்ய பரவாதி³ந: || 45 ||

அநாத்மா விஷயஸ்சேதி ப்ரதிபாத்³யோ ந கஸ்யசித் |
க⁴டோ⁵ஹமிதி கஸ்யாபி ப்ரதிபத்தேரபா⁴வத: || 46 ||

ரூபாதி³மத்த்வாத்³த்³ரு³ஸ்யத்வாஜ்ஜட³த்வாத்³பௌ⁴திகத்வத: |
அந்நவச் சாத்³நீயத்வாத் ஸ்வாதே³ர்நாத்மா கலேவரம் || 47 ||

தே³ஹதோ வ்யதிரேகேண சைதந்யஸ்ய ப்ரகாஸநாத் |
அதஸ்த்வந்மயோ தே³ஹோ நாத்மா லோகாயதேரித: || 48 ||

ப்ராணோ⁵ப்யாத்மா ந வாயுத்வாஜ்ஜட³த்வாத்³பா³ஹ்யவாயுவத் |
இந்த்³ரியாணி ந சாத்மா ஸ்யாத் கரணத்வாத் ப்ரத³பவத் || 49 ||

சஞ்சலத்வாந் மனோ நாத்மா ஸுஷுப்தௌ தத்³ஸம்ப்⁴வாத் |
ஸுகே² பர்யவஸாநாம் ச ஸுக²ம் ஏவாத்மவிக்³ரஹ: || 50 ||

த⁴த்தே⁵ந்நமயமாத்மாநம் ப்ராண: ப்ராணம் மனோ மந: |
ஸச்சிதா³ந்நத்³கோ³விந்த்³பரமாத்ம வஹத்யஸௌ || 51 ||

யதா³ பா³ஹ்யேந்த்³ரியைராத்மா பு⁴ங்க்தே⁵ர்தா²ந் ஸ்வபராங்முகாத்²ந் |
ததா³ ஜாக்³ரத்³வஸ்தா² ஸ்யாதா³த்மனோ விஸ்வஸம்ஜ்ஞிதா || 52 ||

பா³ஹ்யேந்த்³ரியாக்³ரு³ஹீதார்தா²ந் மனோமாத்ரேண வை யதா³ |
பு⁴ங்க்தே ஸ்வப்நாம்ஸ்ததா³ ஜ்ஞேயா தைஜஸாக்²யா பராத்மந: || 53 ||

அவித்³யாதிமிரக்³ரஸ்தமநஸ்யாத்மந்யவஸ்தி²தே |
ஸுஷுப்த்யவஸ்தா² விஜ்ஞேயா ப்ராஜ்ஞாக்²யாந்நத்³ஸம்ஜ்ஞிதா || 54 ||

ஸ்வாபே⁵பி திஷ்ட²தி ப்ராணோ ம்ரு³தப்⁴ராந்திநிவ்ரு³த்தயே |
அந்யதா² ஸ்வாத்³யோ⁵ஸந்நந்தி ஸம்ஸ்கரிஷ்யந்தி வானலே || 55 ||

ஸ்வாபே⁵ப்யாநந்த³ஸத்³பா⁴வோ ப⁴வத்யேவோத்தி²தோ யத: |

ஸுக²ம்ஸ்வாபஸமித்யேவம் பராம்ரு³ஸதி வை ஸ்மரந் || 56 ||

ஸ்யாந் மதம் விஷயாபா⁴வாந் ந தத்³விஷயஜம் ஸுக²ம் |

வைத்யத்வாந் ந நிஜம் தேந து:³கா²பா⁴வே ஸுக²ப⁴ரம: |

ப்ரதியோகி³ந்யத்³ரு³ஷ்டே⁵பி ஸர்வாபா⁴வோ⁵பி க்³ரு³ஹ்யதே || 57 ||

யதோ⁵ந்யஸ்மை புந: ப்ரு³ஷ்ட: ஸர்வாபா⁴வம் ப்ரபா⁴ஷதே |

ந்யாயேநானேந பா⁴வாநாம் ஜ்ஞாநாபா⁴வோ⁵நுபூ⁴யதே || 58 ||

அத்ர ப்³ரூம: ஸமாதா⁴நம் து:³கா²பா⁴வோ ந க்³ரு³ஹ்யதே |

ப்ரபு³த்³தே³நேதி ஸுப்தஸ்ய நாஜ்ஞாநம் ப்ரதி ஸாக்ஷிதா || 59 ||

ப்ரதியோக்³யக்³ரஹாத் ஸ்வாபே து:³க²ஸ்ய ப்ரதியோகி³தா |

அபா⁴வாக்²யம் ப்ரமாணம் து நாஸ்தி ப்ராபா⁴கரே மதே || 60 ||

நையாயிகமதே⁵பா⁴வ: ப்ரத்யக்ஷாந் நாதிரிச்யதே |

ஸுக²து:³கா²தி³நிர்முத்தேர்மோக்ஷே பாஷாணவத் ஸ்தி²தம் |

ஆத்மாநம் ப்ரவத்³ந் வா³மூ³க:² கிம் ந வத்³த்யஸௌ || 61 ||

ஸ்தி²தம்ஜ்ஞாநஸாக்ஷித்வம் நித்யாநந்த³த்வமாத்மந: |

வத்³த்யத்ராத்த்மநாநாத்வம் தே³ஹேஷு ப்ரதிவாதி³ந: || 62 ||

ஏகஸ்சேதி ஸர்வபூ⁴தேஷு பும்ஸி கஸ்மிந் ம்ரு³தே ஸதி |

ஸர்வே ம்ரியேரந் ஜாயேரந் ஜாதே குர்யுஸ்ச குர்வதி || 63 ||

ஏவம் விருத்³த⁴த⁴ர்மா ஹி த்³ரு³ஸ்யந்தே ஸர்வஜந்துஷு |

அத: ஸர்வஸரீ³ரேஷு நானாத்வம் சாத்மநாம் ஸ்தி²தம் || 64 ||

விருத்³த⁴த⁴ர்மத்³ரு³ஷ்டயைவ பும்ஸாம் பே⁴த³ஸ்த்வயேரித: |

விருத்³த⁴த⁴ர்மா த்³ரு³ஷ்டா க்வ தே³ஹே வாத்த்மநி வா வத்³ || 65 ||

தே³ஹே சேத்³தே³ஹநாநாத்வம் ஸித்³த⁴ம் கிம் தேந சாத்மநி |

சித்³ரூபாத்மநி பே⁴த³ஸ்சேத் பும்ஸ்யேகஸ்மிந் ப்ரஸஜ்யதே || 66 ||

ஏகஸ்யேந்தோ³ரபாம் பாத்ரேஷ்வ அநேகத்வம் யதா² ததா² |

அநேகதே³ஹேஷ்வேகாத்மப்ரதிபா⁴ஸஸ்ததா² மத: || 67 ||

ஆத்மாந்ய: பஞ்சகோஸே⁴ய: ஷட்³பா⁴வே⁴ய: ஷட்³ர்மித: |

தே³ஹேந்த³ரியமநோபு³த்³தி⁴ப்ராணஹங்காரவர்ஜித: || 68 ||

ஏக: ஸகலதே³ஹேஷு நிர்விகாரோ நிரஞ்ஜந: |

நித்யோ⁵கர்தா ஸ்வயஞ்ஜயோதிர்விபு⁴ர்போ⁴க³விவர்ஜித: || 69 ||

ப்³ரஹ்மாத்மா நிர்³கு³ண: ஸு³த³தோ⁴ போ³த⁴மாத்ரதநு: ஸ்வத: |

அவித்³யோபாதி⁴க: கர்தா போ⁴க்தா ராகா³தி³தூ³வித: || 70 ||

அஹங்காராதி³தே³ஹாந்த: கலுஷக்ரு³தவிக்³ரஹ: |

யதோ²பாதி⁴பரிச்³சி²ந்நோ ப்³ந்த⁴காஷ்டகவேஷ்டித: |

ப்³ரஹ்மாதி³ஸ்தா²வராந்தேஷு ப்⁴ரமந் கர்மவஸாநுக: || 71 ||

கர்மண பித்ரு³லோகாதி³ நிஷித்³தை⁴ந்ரகாதி³கம் |

வித்³யயா ப்³ரஹ்மஸாயுஜ்யம் தத்³தீ⁴ந: கூ³த³ரதாம் க³த: || 72 ||

ஏக ஏவ பரோ ஜீவ: ஸ்வகல்பிதஜக³த்த்ரய: |

ப்³ந்த⁴முக்³தாதி³பே⁴த³ஸ்ச ஸ்வப்நவத்³க⁴டநாமியாத் || 73 ||

அத்²வா ப்³ஹவோ ஜீவா: ஸம்ஸாராஜ்ஞாநபா⁴கி³ந: |

அநாதி³த்வாத்³வித்³யாயா அந்யோந்யாஸ்யதா நஹி || 74 ||

வ்யஷ்டிதே³ஹாதி³த³ம் யுக்தம் த்³வயமித்யபரம் மதம் |

ஸமஷ்டித்³ரு³ஷ்ட்யா த்வ ஏகத்வம் வ்யஷ்டித்³ரு³ஷ்ட்யா த்வநேகதா || 75 ||

ஸாக்ஷீ ஸத்³வாரநிர்³த்³வாரஸம்ப்³ந்தா⁴நாம் ஜடா³த்மநாம் |

விஜ்ஞாநாஜ்ஞாநருபேண ஸதா³ ஸர்வஜ்ஞதாம் க³த: || 76 ||

மாயாமாத்ர: ஸு³ஷுப்த்யாதெள³ ஸ்வசிதாஜ்ஞாநகஞ்சக: |

ஜந்மாந்தராநுபூ⁴தாநாமபி ஸம்ஸமரணக்ஷம: || 77 ||

தத்³ப்ராபகவஸாத்³த்ர தாரதம்யவிலேஷபா⁴க் |

அவஸ்தா²பஞ்சகாதீ³த: ப்ரமாதா ப்³ரஹ்மவிந்மத: || 78 ||

ப்ரஸாத்⁴நமித்யேவ மாநஸாமாந்யலக்ஷணம் |

தத்பரிச்³சே²த³பே⁴தே³ந ததே³வம் த்³விவித⁴ம் மதம் || 79 ||

நிவர்³தகமவித்³யாயா இதி வா மாநலக்ஷணம் |

ஸஸேஷாஸேஷபே⁴தே³ந ததே³வம் த்³விவித⁴ம் மதம் |

தத் த்வமஸ்யாதி³ வாக்யோத்த²மஸேஷாஜ்ஞாநபா³த⁴கம் || 80 ||

ப்ரத்யக்ஷமநுமாநாக்²யம் உபமாநம் ததா²க³ம: |

அர்தா²பத்திரபா⁴வஸ்ச ப்ரமாணாநி ஷடே³வ ஹி || 81 ||

வ்யாவஹாரிகநாமாநி ப⁴வந்த்யேதாநி நாத்மநி ।

ஸ்வஸம்வேத்³யோ⁵ப்ரமேயோ⁵பி லக்ஷயதே வாங்மநோ⁵திக:³ ॥ 82 ॥

ஹிரண்யக³ர்ப⁴பக்ஷஸ்து வேதா³ந்தாந் நாதிபி⁴த்³யதே ।

ஆநந்த:³ புருஷோ⁵ஜ்ஞாநம் ப்ரக்ரு³திஸ்தந்மதே மதா ॥ 83 ॥

ஜ்ஞாநம் த்³விதா⁴ ஸ்தி²தம் ப்ரத்யக் பரா³க் இதி ஹி பே⁴த³த: ।

ஆநந்தா³பி⁴மு²ம் ப்ரத்யக்³ பா³ஹ்யார்தா²பி⁴மு²ம் பரா³க் ॥ 84 ॥

ஆத்மாஜ்ஞாநவிவர்த: ஸ்யாத்³பூ⁴ததந்மா²த்ரபஞ்சகம் ।

தந்மா²த்ரபஞ்சகாஜ் ஜாதமந்த:கரணபஞ்சகம் ॥ 85 ॥

மநோபு³த்³தி⁴ரஹங்காரஸ்சித்தம் ஜ்ஞாத்ரு³த்வமித்யபி ।

பார்தி²வ: ஸ்யாத்³ஹங்காரோ ஜ்ஞாத்ரு³த்வமவகாஸஜம் ॥ 86 ॥

கரணத்³வ்யம் ஏதத் து கர்த்ரு³த்வேநாவபா⁴ஸதே ।

பு³த்³தி:⁴ ஸ்யாத் தைஜஸீ சித்தமா²ப்யம் ஸ்யாத்³வாயுஜம் மந: ॥ 87 ॥

பூ⁴ம்யாத்³யேகைகபூ⁴தஸ்ய விஜ்ஞேயம் கு³ணபஞ்சகம் ।

அஹங்காரோ பு⁴வ: ப்ரா⁴ணோ க்⁴ராணம் க³ந்த⁴ஸ்ச பாயுநா ॥ 88 ॥

சித்தாபாநௌ ததா² ஜிஹ்வா ரஸோபஸ்தா²வபாம் கு³ண: ।

பு³த்³யுதா³நௌ ததா² சக்ஷு³ரூபபாதா³ஸ்து தைஜஸா: ॥ 89 ॥

மநோ வாயோர்வ்யாநசர்மஸ்பர்ஸா: பாணிர்கு³ணஸ்ததா² ।

ஜ்ஞாத்ரு³த்வம் ச ஸமாநஸ்ச ஸ்ரோத்ரம் ஸப்³த³ஸ்ச வாக் க²ஜா: ॥ 90 ॥

ஏகைகஸு³க்ஷமபூ⁴தேப்ய: பஞ்ச பஞ்சாபரே கு³ண: ।

அஸ்தி² சர்ம ததா² மாம்ஸம் நா³ ரோமாணி பூ⁴கு³ண: ॥ 91 ॥

மூத்ரம் ஸ்லேஷ்மா ததா² ரக்தம் ஸூக்ரம் மஜ்ஜா த்வபாம் கு³ண: ।

நித்³ரா த்ரு³ஷ்ணா க்ஷு⁴தா⁴ ஜ்ஞேயா மைது²நாலஸ்யமக்³நிஜா ॥ 92 ॥

ப்ரசாலஸ்தரணரோஹர்வாயோருத்தா²ந்ரோத⁴நே ।

காமக்ரோதௌ⁴ லோப⁴ப்யே மோஹோ வ்யோமகு³ணஸ்ததா² ॥ 93 ॥

உக்தோ⁵வதூ⁴தமார்க்³ஸ்ச க்ரு³ஷ்ணேநைவோத்³த⁴வம் ப்ரதி ।

பூ⁴பா⁴க³வதஸம்ஜ்ஞே து புராணே த்³ரு³ஸ்யதே ஹி ஸ: ॥ 94 ॥

ஸர்வத³ர்ஸநஸித்³தா⁴ந்தாந் வேதா³ந்தாஸ்தாந் இமாந் க்ரமாத் ।

ஸ்ருத்வார்த²வித் ஸுஸங்க்ஷிப்தாந் தத்த்வத: பண்டி³தோ பு⁴வி ॥ 95 ॥

இதி ஸ்ரீமச்ச²ங்கராசார்யவிரசிதே ஸர்வத³ர்ஸநஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹே
வேதா³ந்தபக்ஷேநா நாம த்³வாத்³ஸப்ரகரணம் ।

இதி ஸர்வத³ர்ஸநஸித்³தா⁴ந்தஸங்க்³ரஹு: ஸம்பூர்ண: ।

——
Sarvasiddhantasangraha

pdf was typeset on March 24, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

